

NARODOWY BANK POLSKI
Generalny Inspektorat Nadzoru Bankowego

SYTUACJA FINANSOWA BANKÓW W 1999 R.
SYNTEZA

Warszawa, kwiecień 2000 r.

1. Zakres analizy i uwagi metodologiczne

Opracowanie stanowi syntezę analizy sytuacji ekonomiczno – finansowej banków w 1999 r. Przedstawiono w nim strukturę własnościową banków, w tym udział kapitału zagranicznego w systemie bankowym¹ oraz krótką informację o sytuacji makroekonomicznej w 1999 r. Omówiono pozycje bilansowe i pozabilansowe, ich strukturę jakościową oraz utworzone przez banki rezerwy celowe i na ryzyko ogólne, a także kształtowanie się funduszy własnych banków i współczynnika wypłacalności. Scharakteryzowano sytuację finansową banków, osiągnięte przychody, poniesione koszty i zrealizowane wyniki oraz efektywność działania.

Analizę przeprowadzono na podstawie danych sprawozdawczych banków dostępnych w dniu 7 lutego 2000 r.² i objęto nią **77** banków komercyjnych³ i **781** banków spółdzielczych.

2. System bankowy w Polsce

Sektor bankowy jest największym i najbardziej rozwiniętym segmentem rynku finansowego w Polsce. Na koniec 1999 r. aktywa netto systemu bankowego stanowiły blisko 90% aktywów regulowanego sektora finansowego (banków, domów maklerskich, funduszy emerytalnych, zakładów ubezpieczeń oraz funduszy powierniczych i inwestycyjnych). Były one około 13-krotnie wyższe niż aktywa zakładów ubezpieczeń, drugiego co do wielkości segmentu rynku finansowego.

Udział banków w kapitalizacji Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie stopniowo maleje, jednak wciąż jest bardzo wysoki. Na koniec 1999 r. wynosił on 28,1% (wobec 32,1% na koniec 1998 r.). Dodajmy, że wśród 20 spółek mających największy udział w kapitalizacji giełdy znajduje się 10 banków⁴.

W 1999 r. nastąpiło **przyspieszenie prywatyzacji i znaczne nasilenie procesu konsolidacji** banków. Przypomnijmy, że Ministerstwo Skarbu Państwa sfinalizowało prywatyzację 4 banków:

¹ Pojęcie „system bankowy” nie obejmuje NBP, banków w likwidacji oraz w stanie upadłości.

² Oznacza to, że korekty nadesłane przez banki i wprowadzone do bazy po tej dacie nie zostały w analizie uwzględnione. Nie są to dane ostateczne – mogą ulec zmianie w następstwie zaleceń audytorów.

³ Listę banków komercyjnych w podziale na wyróżnione grupy, według stanu na koniec 1999 r., zawiera załącznik 1.

⁴ Lista banków giełdowych – zob. załącznik 2.

- w styczniu (na mocy umowy zawartej w październiku 1998 r.) Bayerische Hypo -und Vereinsbank AG nabył od Skarbu Państwa pakiet 36,7% akcji Banku Przemysłowo-Handlowego SA⁵, a po odkupieniu akcji od innych akcjonariuszy przejął nad nim kontrolę;
- w sierpniu (na podstawie umowy zawartej ze Skarbem Państwa w czerwcu) konsorcjum UniCredito Italiano SA i Allianz AG objęło większościowy pakiet (52,09%) akcji Banku Polska Kasa Opieki SA;
- we wrześniu (w następstwie umowy zawartej ze Skarbem Państwa w czerwcu) AIB European Investments Limited objął 80% akcji Banku Zachodniego SA;
- w sierpniu inwestorzy zagraniczni związani z duńskim Unibankiem weszli w posiadanie pakietu kontrolnego akcji Banku Własności Pracowniczej SA⁶ (wcześniej bank był pośrednio kontrolowany przez Skarb Państwa).

Banki w Polsce, podobnie jak w innych krajach, w coraz większym stopniu są zainteresowane konsolidacją⁷. W 1999 r. doszło do następujących fuzji i przejęć:

- z dniem 1 stycznia nastąpiła największa w polskim sektorze bankowym fuzja – połączyły się 4 banki tworzące Grupę Pekao SA (Powszechny Bank Gospodarczy SA, Pomorski Bank Kredytowy SA i Bank Depozytowo - Kredytowy SA z Bankiem Polska Kasa Opieki SA), w wyniku czego powstał drugi co do wielkości bank w Polsce;
- Powszechny Bank Kredytowy SA nabył przedsiębiorstwo bankowe Pierwszy Komercyjny Bank SA⁸ i z dniem 1 lipca włączył jego placówki w swoją strukturę;
- z dniem 22 listopada Bank Energetyki SA połączył się z Bankiem Inicjatyw Społeczno - Ekonomicznych SA⁹;
- doszło do konsolidacji 3 należących do Bayerische Hypo -und Vereinsbank AG banków, a mianowicie nowa emisja akcji Banku Przemysłowo - Handlowego SA została opłacona przez akcjonariusza wkładem niepieniężnym w postaci prawa własności 100% akcji HYPO-BANKU Polska SA i HypoVereinsbanku Polska SA. Następnie drugi z banków został

⁵ Bank został sprywatyzowany w 1995 r., ale Skarb Państwa zatrzymał znaczący pakiet jego akcji, dzięki czemu do końca 1998 r. bank charakteryzował się przewagą kapitału polskiego.

⁶ Z dniem 22 października 1999 r. bank zmienił nazwę na Bank Własności Pracowniczej – Unibank SA.

⁷ Największe na świecie banki swoją pozycję zawdzięczają fuzjom dokonany w ostatnich latach. Jeśli pominąć przejęcia banków w trudnej sytuacji, w Polsce miało miejsce niewiele znaczących fuzji: BRE Banku SA z Polskim Bankiem Rozwoju SA, Banku Inicjatyw Gospodarczych SA z Bankiem Gdańskim SA oraz Kredyt Banku SA z Polskim Bankiem Inwestycyjnym SA.

⁸ W dniu 1 marca 2000 r. Komisja Nadzoru Bankowego podjęła uchwałę (Nr 24/2000) o uchyleniu decyzji Prezesa NBP Nr 4 z dnia 24 listopada 1990 r. w sprawie utworzenia Pierwszego Komercyjnego Banku SA.

⁹ Bank Energetyki SA stracił osobowość prawną.

(z dniem 11 listopada) połączony¹⁰ z Bankiem Przemysłowo - Handlowym SA, a HYPO-BANK Polska SA (z dniem 1 grudnia) przekształcony w bank hipoteczny¹¹.

Organy statutowe Banku Handlowego w Warszawie SA i BRE Banku SA prowadziły prace zmierzające do fuzji obu banków. Koncepcja tej fuzji miała akceptację KNB m.in. dlatego, że prowadziła do powstania jednego z największych banków w tej części Europy oraz gwarantowała najstarszemu w Polsce bankowi - działającemu od 1870 r. – nie tylko dynamiczny rozwój, lecz także zachowanie osobowości prawnej i pozostawienie zarządzania bankiem polskiej kadrze. Z powodu zdecydowanego sprzeciwu dwóch akcjonariuszy (PZU i Skarbu Państwa)¹² do fuzji jednak nie doszło.

Procesy konsolidacyjne w polskim sektorze bankowym jeszcze się nie zakończyły. Można oczekiwać, że w nieodległej przyszłości dojedzie do połączenia Banku Austria Creditanstalt Poland SA z Powszechnym Bankiem Kredytowym SA¹³ oraz Gliwickiego Banku Handlowego SA z Wielkopolskim Bankiem Kredytowym SA. W dalszej perspektywie z dużym prawdopodobieństwem można sądzić, że Allied Irish Bank European Investments Ltd. doprowadzi do fuzji kontrolowanych przez siebie banków (Banku Zachodniego SA z Wielkopolskim Bankiem Kredytowym SA). Nasilające się fuzje banków w Europie przyspieszą łączenie się banków w Polsce – mogą np. zostać połączone Bank Własności Pracowniczej – Unibank SA i Bank Komunalny SA, co będzie naturalną konsekwencją zakupu duńskiego Unidanmark przez fińsko – szwedzką grupę MeritaNordbanken¹⁴. Dodajmy, że Deutsche Bank AG, systematycznie zwiększający swoje zaangażowanie w BIG Banku GDAŃSKIM SA, zapowiedział, że z czasem doprowadzi do połączenia kontrolowanych przez siebie banków¹⁵. Fuzji należy oczekiwać także w grupie banków regionalnych i zrzeszających banki spółdzielcze.

¹⁰ HypoVereinsbank Polska SA został wykreślony z rejestru handlowego.

¹¹ Z dniem 24 stycznia 2000 r. zmienił nazwę na HypoVereinsbank Bank Hipoteczny SA.

¹² Zakupem kontrolnego pakietu akcji Banku Handlowego w Warszawie SA jest zainteresowany Citigroup.

¹³ Powszechny Bank Kredytowy SA jest praktycznie kontrolowany przez Bank Austria Creditanstalt International AG, który na koniec grudnia posiadał 43,0% akcji banku (36,19% akcji było w ręku drobnych akcjonariuszy) i jest zainteresowany zakupem kolejnego pakietu akcji wystawionego na sprzedaż przez Skarb Państwa.

¹⁴ Unibank (wchodzący w skład Unidanmark) i Nordbanken posiadają kontrolne pakiety akcji odpowiednio Banku Własności Pracowniczej – Unibank SA i Banku Komunalnego SA.

¹⁵ Spółki zależnej Deutsche Banku Polska SA z BIG Bankiem GDAŃSKIM SA, a z czasem także z Bankiem Współpracy Regionalnej SA i BWR REAL Bankiem SA, w związku z podjęciem się ich sanacji.

W wyniku konsolidacji **liczba banków komercyjnych** zmniejszyła się z 83 na koniec 1998 r. do 77 na koniec 1999 r. Powstał wprawdzie jeden nowy bank (RHEINHYP - BRE Bank Hipoteczny SA¹⁶), ale nie miało to wpływu na liczbę banków komercyjnych, gdyż została ogłoszona¹⁷ upadłość SAVIM Banku Depozytowo - Kredytowego SA.

W 1999 r. istotnie zmieniła się struktura własnościowa banków komercyjnych, do czego - oprócz prywatyzacji i konsolidacji - przyczyniły się także następujące zdarzenia:

- Skarb Państwa podniósł fundusz statutowy Banku Gospodarstwa Krajowego wnosząc do niego posiadany pakiet akcji Banku Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego SA, który w konsekwencji stał się pośrednio (był bezpośrednio) kontrolowany przez Skarb Państwa;

- Bank Współpracy Regionalnej SA włączył do swojej sieci 5 placówek BWR Banku Secesyjnego SA (dzięki czemu zwiększyła się wartość jego aktywów i sieć placówek), a posiadany większościowy pakiet akcji banku sprzedał (31 maja br.) niemieckiej spółce DaimlerChrysler Services (debis) AG¹⁸;

- w maju inwestorzy zagraniczni przejęli kontrolę kapitałową nad Kredyt Bankiem SA¹⁹ oraz pośrednio także nad PROSPER - BANKIEM SA;

- zmieniła się struktura akcjonariatu BIG Banku GDAŃSKIEGO SA – udział kapitału zagranicznego zwiększył się do 47,8%²⁰, co przy dużym udziale kapitału rozproszonego (45,1%) oznaczało, że jego struktura własnościowa nie była stabilna i dlatego bank mógł być stosunkowo łatwo przejęty²¹;

- Kredyt Bank SA nabył 18,6% akcji Banku Ochrony Środowiska SA;

- belgijski Fortis Bank NV wszedł w posiadanie 98,4% akcji Pierwszego Polsko – Amerykańskiego Banku SA i tym samym przejął nad nim pełną kontrolę;

¹⁶ Decyzję Prezesa NBP otrzymał 12 marca 1999 r., do rejestru handlowego został wpisany 16 kwietnia, a działalność operacyjną podjął 1 grudnia 1999 r.

¹⁷ Działalność banku została zawieszona 25 marca 1997 r., a w dniu 13 stycznia 1999 r. Sąd Apelacyjny ogłosił jego upadłość. W dniu 7 grudnia Sąd Najwyższy oddalił kasację zarządu banku na ten wyrok.

¹⁸ Z dniem 28 stycznia 2000 r. bank zmienił nazwę na DaimlerChrysler Services (debis) Bank Polska SA.

¹⁹ Bank został dokapitalizowany. Nowy inwestor, portugalski Banco Espirito Santo e Comercial de Lisboa posiada 9,7% akcji, a zaangażowanie belgijskiego Kredietbanku NV wzrosło do 29,9%.

²⁰ Na koniec grudnia 14,8% akcji należało do Banco Comercial Portugues, 10,0% do grupy ubezpieczeniowej Eureko, 13,0% do Deutsche Bank AG oraz 10,0% do RZB Central European Development.

²¹ Przypomnijmy, że jako spółka giełdowa bank na ogół nie zna akcjonariuszy posiadających mniej niż 5% akcji, gdyż poza walnymi zgromadzeniami nie muszą oni ujawniać faktu posiadania akcji. W trakcie zwołanego na styczeń 2000 r. walnego zgromadzenia akcjonariuszy okazało się, że Deutsche Bank AG wraz z popierającymi go mniejszościowymi podmiotami (w tym PZU, PZU Życie i Skarbem Państwa) jest w stanie przejąć nad BIG Bankiem Gdańskim SA kontrolę. Konflikt między głównymi akcjonariuszami banku okazał się tak silny, że do jego rozstrzygnięcia został zaangażowany sąd i KPWiG, które muszą ustalić, czy nie zostały złamane obowiązujące w Polsce przepisy.

- niemiecki DG Bank AG zwiększył (do 71,1%) swój udział w kapitale akcyjnym Banku Amerykańskiego w Polsce SA „AmerBanku”;
- inwestorem strategicznym INVEST - BANKU SA została Telewizja „Polsat” SA, do której wraz z podmiotem zależnym należało na koniec grudnia 51,7% akcji banku;
- Bank Pocztowy SA został inwestorem strategicznym w Wielkopolskim Banku Rolniczym SA, dzięki czemu bank został dokapitalizowany do wymaganego przepisami poziomu;
- w grudniu kontrolę kapitałową nad Bankiem Komunalnym SA przejął Nordbanken wchodzący w skład fińsko – szwedzkiej grupy MeritaNordbanken.

W wyniku prywatyzacji²² liczba **banków z przewagą kapitału państwowego** zmniejszyła się z 13 na koniec 1998 r. do 7 na koniec 1999 r. (w tym liczba banków bezpośrednio kontrolowanych przez Skarb Państwa z 6 do 3). Aktywa banków z przewagą kapitału państwowego stanowiły na koniec 1999 r. mniej niż jedną czwartą (23,9%)²³, podczas gdy aktywa banków z przewagą kapitału prywatnego 71,8% aktywów sektora bankowego. Pozostała część aktywów (4,2%) przypadła na banki spółdzielcze (zob. tabela 1).

Liczba banków z przewagą kapitału prywatnego wprawdzie nie zmieniła się, ale liczba **banków z przewagą kapitału zagranicznego** zwiększyła się z 31 do 39²⁴. Na koniec grudnia grupa tych banków obejmowała: 3 oddziały banków zagranicznych, 16 spółek akcyjnych ze 100% udziałem kapitału zagranicznego, 17 spółek z większościovym udziałem kapitału zagranicznego oraz 3 banki, które inwestorzy zagraniczni kontrolowali pośrednio.

Fundusze²⁵ i aktywa netto banków z przewagą kapitału zagranicznego - świadczące odpowiednio o potencjalnym i faktycznym ich udziale w rynku usług bankowych stanowiły 50,2% i 47,2% odpowiednio funduszy i aktywów netto systemu bankowego. Dodajmy, że

²² I konsolidacji banków tworzących Grupę Pekao SA, poprzedzającej prywatyzację Banku Polska Kasa Opieki SA.

²³ Przypomnijmy, że na koniec 1993 r. aktywa netto 29 banków (16 banków) stanowiły odpowiednio 80,4% (76,1%) aktywów systemu bankowego.

²⁴ Powstał 1 nowy bank, inwestorzy zagraniczni przejęli kontrolę nad 8 bankami uprzednio z przewagą kapitału polskiego oraz 1 bank stracił (w wyniku fuzji) osobowość prawną.

²⁵ Fundusze podstawowe i uzupełniające, bez pomniejszych.

banki te zgromadziły 45,7% depozytów sektora niefinansowego, a udzieliły 50,9% kredytów²⁶.

Biorąc pod uwagę, że Powszechny Bank Kredytowy SA (z zależnym Górnośląskim Bankiem Gospodarczym SA), Bank Handlowy w Warszawie SA (z CUPRUM – BANKIEM SA), BRE Bank SA oraz BIG Bank Gdański SA (z BIG BANKIEM SA) są już - wobec znacznego udziału kapitału rozproszonego - faktycznie kontrolowane przez inwestorów zagranicznych oraz że Deutsche Bank Polska SA przejmie kontrolę kapitałową nad Bankiem Współpracy Regionalnej SA (z BWR REAL BANKIEM SA), należy mieć świadomość, że udział w rynku banków kontrolowanych przez kapitał zagraniczny przekracza 70% (zob. tabela 5).

Wniesiony przez inwestorów **zagranicznych kapitał akcyjny** odpowiadał równowartości **4 089,1 mln zł** i stanowił 56,0% kapitału akcyjnego banków komercyjnych na koniec 1999 r. Najwięcej w polski system bankowy zainwestowały instytucje niemieckie i amerykańskie, odpowiednio 1 075,8 mln zł i 945,9 mln zł. Nakłady przekraczające 200 mln zł poniosły podmioty z Holandii, Francji, Irlandii i Austrii – odpowiednio 538,7 mln zł, 343,1 mln zł, 290,4 mln zł oraz 273,5 mln zł (zob. tabela 6).

W 1999 r. banki komercyjne uruchomiły 743 nowe placówki (w tym 371 oddziałów). Pomimo to liczba pracujących w bankach komercyjnych zwiększyła się zaledwie o 571 osób (o 0,4%) - zob. tabele 2 i 3. Nowo uruchamiane placówki są zazwyczaj niewielkie, oferują standardowe pakiety usług i mają na ogół zainstalowany co najmniej jeden bankomat, co pozwala na zatrudnianie niewielkiej liczby osób²⁷. Dzięki nowym technologiom informatycznym, wzrost liczby placówek (o 7,8%) nie oznacza wprost proporcjonalnego wzrostu liczby zatrudnionych. W niektórych bankach wystąpiła nawet tendencja odwrotna – placówek przybyło, a zatrudnienie zmniejszyło się. Sytuacja taka wystąpiła w szczególności w grupie 8 banków poprzednio z przewagą kapitału polskiego, nad którymi w 1999 r.

²⁶ W latach 1993 - 1999 udział banków z przewagą kapitału zagranicznego: w aktywach netto systemu bankowego zwiększył się o 44,6 pkt proc., w sumie funduszy podstawowych i uzupełniających - o 48,0 pkt proc., w depozytach sektora niefinansowego - o 43,6 pkt proc., a w kredytach o 48,2 pkt proc.

²⁷ Przykładem nowoczesnej, z informatyzowanej bankowości są budowane od podstaw sieci obsługi klientów detalicznych, jak Millennium i Handlobank.

kontrolę przejął kapitał zagraniczny. W tej grupie banków zatrudnienie zmniejszyło się o 511 osób²⁸, pomimo że zwiększyła się liczba ich oddziałów (o 80) i innych placówek (o 86).

Racjonalizacji zatrudnienia w bankach sprzyja niewątpliwie wzrost liczby bankomatów i placówek handlowo - usługowych akceptujących płatności kartą, a także towarzyszący mu wzrost liczby klientów korzystających z kart bankowych (bankomatowych i płatniczych)²⁹. Coraz więcej banków oferuje dostęp do niektórych usług za pośrednictwem telefonu, a kilka także za pośrednictwem Internetu.

Sektor bankowy w Polsce charakteryzuje się stale rosnącą koncentracją. Na koniec grudnia do 5 największych banków należało 47,7% (na koniec 1998 r. 42,9%), a do 15 największych 79,0% (75,1%) aktywów systemu bankowego. Banki te zgromadziły odpowiednio 55,4% i 83,5% depozytów, a udzieliły 46,0% i 77,4% kredytów dla sektora niefinansowego.

Liczba banków spółdzielczych zmniejszyła się z 1 189 do 781, tj. o 408 banków, ponieważ w sektorze spółdzielczym doszło do rekordowej liczby fuzji. W 1999 r. 406 banków spółdzielczych (256 w I, 29 w II, 83 w III i 38 w IV kwartale) połączyło się z innymi bankami spółdzielczymi, 1 bank postawiono w stan likwidacji na podstawie uchwały nadzwyczajnego zebrania przedstawicieli i 1 bank, po uprzednim zawieszeniu jego działalności, został na mocy decyzji KNB przejęty przez bank komercyjny.

Banki spółdzielcze zgromadziły 5,0% depozytów sektora niefinansowego, udzieliły 5,1% kredytów netto dla sektora niefinansowego i wypracowały 5,7% wyniku finansowego brutto systemu bankowego. Blisko cztery piąte działalności tego sektora koncentrowało się w 379 bankach. Dodajmy, że w bankach spółdzielczych pracowało ponad 25 tys. osób, tj. 14,4% ogółu zatrudnionych w sektorze bankowym. Na jednego zatrudnionego w bankach spółdzielczych przypadało blisko czterokrotnie mniej aktywów netto (614 tys. zł) niż na jednego zatrudnionego w bankach komercyjnych (2 332,4 tys. zł).

²⁸ Jest to w dużej mierze efekt (poprzedzającej prywatyzację) konsolidacji banków z grupy Pekao SA.

²⁹ Banki oraz firma Euronet posiadają ok. 4,7 tys. bankomatów, z których blisko 1,5 tys. zostało zakupionych w 1999 r. Dwa największe w Polsce centra rozliczeniowe, PolCard oraz Centrum Kart i Czeków Pekao SA przetworzyły dwa razy więcej niż w roku poprzednim transakcji (blisko 26 mln), a ich łączna wartość przekroczyła 5 mld zł. Centra rozliczeniowe obsługują już ponad 73 tysiące punktów handlowo – usługowych. Do końca grudnia banki wyemitowały ok. 7,7 mln kart, w tym w samym ubiegłym roku 4,5 mln. Oznacza to, że liczba kart zwiększyła się 2,4-krotnie (z 3,2 mln na koniec 1998 r.).

Na koniec grudnia 780 banków spółdzielczych było zrzeszonych w 11 strukturach, z których 629 (zrzeszonych w 9 bankach)³⁰ należało do Krajowej Grupy Banków Spółdzielczych. Poza Krajową Grupą pozostawały 152 banki, w tym 1 działający samodzielnie³¹.

3. Sytuacja makroekonomiczna w 1999 r.

W 1999 r. tempo wzrostu gospodarczego w Polsce było niższe niż zakładano w ustawie budżetowej, a także niższe niż w roku poprzednim. Produkt krajowy brutto (PKB) wzrósł o 4,1% i wyniósł ok. 612 mld zł (zob. tabela 36).

W I kwartale wzrost PKB (o 1,6%) był niższy niż w IV kwartale 1998 r. (o 2,8%), a wyraźne ożywienie nastąpiło dopiero w drugiej połowie roku (w II kwartale PKB zwiększył się o 3,0%, w III kwartale o 5,0% i w IV kwartale według wstępnych szacunków o ok. 6,2%).

Na pogorszenie koniunktury gospodarczej wpłynęły zarówno czynniki o charakterze zewnętrznym, jak i wewnętrznym, spośród których należy wymienić: dalsze pogłębienie deficytu obrotów bieżących, wzrost inflacji, wyższe niż zakładano koszty reform społecznych, wyższy deficyt sektora publicznego oraz wzrost bezrobocia i spadek skłonności do oszczędzania.

Dużo większy niż pierwotnie przewidywano okazał się wpływ kryzysu rosyjskiego na polską gospodarkę. Obniżenie dynamiki wzrostu gospodarczego w krajach UE, zwłaszcza w Niemczech sprawiło, że bariera popytu zewnętrznego okazała się większa niż spowodowana załamaniem polskiego eksportu do Rosji i innych krajów WNP.

Zmniejszył się nie tylko eksport do krajów Europy Środkowej i Wschodniej (o blisko 20%), lecz także eksport do Niemiec, głównego od 8 lat partnera handlowego Polski (o 3,3%). W efekcie spadek eksportu (o 3,1%, do poziomu 27,4 mld USD) okazał się głębszy

³⁰ 57 banków w Warmińsko - Mazurskim Banku Regionalnym SA, 117 w Lubelskim Banku Regionalnym SA, 57 w Pomorsko - Kujawskim Banku Regionalnym SA, 114 w Małopolskim Banku Regionalnym SA, 82 w Mazowieckim Banku Regionalnym SA, 88 w Gospodarczym Banku Wielkopolski SA, 39 w Bałtyckim Banku Regionalnym SA, 31 w Dolnośląskim Banku Regionalnym SA i 44 w Rzeszowskim Banku Regionalnym SA.

³¹ 65 banków zrzeszonych w Banku Unii Gospodarczej SA i 86 zrzeszonych w Gospodarczym Banku Południowo - Zachodnim SA oraz niezrzeszony Spółdzielczy Bank Rozwoju „Samopomoc Chłopska”.

niż spadek importu (o 2,5%, do poziomu 45,9 mld USD), a ujemne saldo na rachunku obrotów bieżących wzrosło o kolejne 4,8 mld USD i przekroczyło 7,6% PKB.

Wzrost polskiej gospodarki, wobec spadku eksportu, był stymulowany przez popyt krajowy, przede wszystkim konsumpcyjny, którego dynamika była wyższa niż dynamika PKB. Relatywnie wysoką dynamikę popytu konsumpcyjnego należy wiązać z obniżeniem skłonności gospodarstw domowych do oszczędzania (depozyty złotowe osób prywatnych w systemie bankowym wzrosły realnie tylko o 3,2%) i wysoką dynamiką kredytów udzielonych osobom prywatnym (wzrosły o 53,4%, realnie o 39,7%). Gospodarstwa domowe starały się bowiem, pomimo niskiego wzrostu dochodów realnych, utrzymać poziom konsumpcji.

W 1999 r. nastąpił gwałtowny wzrost cen paliw płynnych (o 52,7%). Wzrosły także ceny innych nośników energii (energii elektrycznej o 12,9%, gazu o 14,4%) oraz opłaty za najem mieszkań (o 21,5%). Ceny usług wzrosły średnio o 12,4%, w tym usług transportowych o 22,8%. Szybciej niż zakładano rosły ceny żywności (o 6%), przy czym najbardziej zdrożały warzywa (o 18,7%) i owoce (o 16,8%). W konsekwencji inflacja okazała się dużo wyższa niż zakładano w ustawie budżetowej i wyższa niż w roku 1998 r. Wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych mierzony indeksem XII 1999 / XII 1998 wyniósł 9,8%³². Także ceny produkcji sprzedanej przemysłu rosły dwa razy szybciej niż w roku poprzednim (o 8,0% wobec 4,8%).

W rezultacie spowolnienia wzrostu gospodarczego oraz wzrostu wydajności pracy w przemyśle zmniejszyło się zapotrzebowanie na pracę. W grudniu 1999 r. przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw (5 679 tys. osób) było o 90 tys. niższe niż w grudniu 1998 r., przy czym w przemyśle (2 940 tys. osób) niższe o 152 tys., a w budownictwie (568 tys. osób) niższe o 15 tys. osób.

Na koniec grudnia 1999 r. w urzędach pracy było zarejestrowanych 2 349,8 tys. osób poszukujących pracy, a stopa bezrobocia wzrosła do 13,0% (o 2,6 pkt proc. w porównaniu z grudniem 1998 r.), tj. do poziomu z 1996 r.³³ Dodajmy, że najwyższą stopą bezrobocia

³² Średni roczny wzrost mierzony indeksem I–XII 1999 / I–XII 1998 był niższy i wyniósł 7,3%. Zob. Biuletyn Statystyczny GUS Nr 12 (1999), str. 106, tab. 34.

³³ Na koniec stycznia 2000 r. stopa bezrobocia wzrosła do 13,6%.

charakteryzują się województwa warmińsko – mazurskie (22,8%), lubuskie (17,5%) i zachodniopomorskie (17,5%), a najniższą mazowieckie (9,6%), śląskie (9,9%) i małopolskie (10,3%).

Następstwem wyższej inflacji i niższej dynamiki dochodów z pracy i działalności gospodarczej oraz świadczeń społecznych była niska dynamika dochodów realnych gospodarstw domowych. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w sektorze przedsiębiorstw (1 834,8 zł) było realnie o 3,1% wyższe, a przeciętna emerytura (pracownicza 931,7 zł, rolnicza 562,4 zł) o 3,3% wyższa niż w 1998 r.

Zdecydowanie gorsze były wyniki finansowe przedsiębiorstw. Wynik finansowy brutto okazał się o 23,6%, a netto o 90,4% niższy niż w 1998 r. Poziom kosztów wzrósł z 98,1% do 98,8%, a rentowność obrotu brutto zmniejszyła się z 2% do 1,4%.

Sektor bankowy stanowi integralną część każdej gospodarki, sytuacja banków zależy od kondycji gospodarki oraz realizowanej polityki i strategii gospodarczej. Osłabienie kondycji finansowej podmiotów gospodarczych, wzrost bezrobocia i w ślad za tym pogorszenie sytuacji gospodarstw domowych przyczyniły się do obniżenia jakości portfela kredytowego (wzrostu udziału należności zagrożonych). Zjawiskiem dotkliwym dla banków był również głęboki spadek dynamiki depozytów. Oznaczał bowiem zaostrzenie konkurencji o pieniądź nie tylko między bankami, lecz również ze strony innych instytucji finansowych.

Nasilająca się konkurencja zmusza banki z jednej strony do stałego poszerzania zakresu oferowanych usług i podnoszenia ich jakości, a z drugiej do systematycznego poszukiwania możliwości obniżenia kosztów działania.

4. Sytuacja ekonomiczna banków w 1999 r.

Sektor bankowy rozwijał się w 1999 r. znacznie wolniej niż przed rokiem. **Aktywa netto** (suma bilansowa) systemu bankowego wzrosły o 14,3%, realnie o 4,1% (w 1998 r. o 28,7%, realnie o 18,5%) i wyniosły na koniec grudnia 364,4 mld zł, co odpowiadało prawie 60% PKB.

Relacja aktywów netto banków do PKB jest w Polsce, zarówno w porównaniu z krajami Unii Europejskiej, jak również z Czechami i Węgrami, nadal niska³⁴, pomimo że systematycznie zwiększa się. Na koniec grudnia aktywa netto banków stanowiły blisko 60% PKB, tj. o 10 pkt proc. więcej niż na koniec 1995 r. (zob. tabela 36).

Realny wzrost aktywów netto miał miejsce w 53 bankach komercyjnych, przy czym w 47 bankach był wyższy od średniego (4,2%) dla banków komercyjnych. W 23 bankach nastąpił realny spadek aktywów, a 1 bank rozpoczął dopiero działalność w 1999 r. Średni realny przyrost aktywów netto banków spółdzielczych wyniósł 2,5%.

Struktura bilansu banków komercyjnych uległa pewnym zmianom. W aktywach do najważniejszych należały: wzrost udziału należności od sektora finansowego (o 1,7 pkt proc., do 15,9%), niefinansowego (o 3,8 pkt proc., do 44,0%) i budżetowego (o 1,2 pkt proc., do 3,5%) oraz zmniejszenie udziału należności od NBP³⁵ (o 3,6 pkt proc., do 2,8%) i papierów wartościowych (o 3,2 pkt proc., do 24,5%). Zmiany w strukturze pasywów były niewielkie i polegały głównie na zwiększeniu udziału zobowiązań wobec sektora niefinansowego (o 1,2 pkt proc., do 61,9%).

Kredyty (brutto) banków komercyjnych dla sektora niefinansowego przyrosły o 31,1 mld zł, a tempo ich wzrostu (26,1%, realnie 14,9%) znacznie wyprzedzało tempo wzrostu aktywów netto i depozytów. Dynamika kredytów była o 2 pkt proc. wyższa (realnie o 3,0 pkt proc. niższa) niż w 1998 r.

Ponad trzy czwarte (76,6%) portfeli kredytowych banków stanowiły kredyty dla podmiotów gospodarczych, jednak ich dynamika (118,7%, realna 108,1%) była niższa niż kredytów dla osób prywatnych (154,1%, realna 140,4%). W konsekwencji udział kredytów dla podmiotów gospodarczych w zadłużeniu sektora niefinansowego w bankach komercyjnych zmniejszył się o 4,8 pkt proc. (do 76,6%), a kredytów dla osób prywatnych zwiększył się o 4,0 pkt proc. (do 22,3%) w porównaniu z końcem 1998 r.

Stosunkowo niskie tempo wzrostu dochodów realnych oraz dążenie do utrzymania dotychczasowego poziomu konsumpcji, przyczyniły się do zwiększenia popytu osób prywatnych na **kredyty konsumpcyjne**. W 1999 r. wzrosły one o 47,9% (realnie o 34,7%),

³⁴ J. K. Solarz podaje, że aktywa banków krajów UE stanowią przeciętnie 212% PKB, zob. Dominujące tendencje rozwoju światowego systemu finansowego, referat na konferencję „Forum Bankowe 2000”. W 1998 r. aktywa banków stanowiły 64% PKB Węgier i 134% PKB Czech. Dodajmy, że aktywa Deutsche Banku AG, największego banku w Europie, są bliskie poziomowi PKB Niemiec.

³⁵ W związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej.

a były głównie przeznaczone na zakup importowanych dóbr trwałego użytku (samochodów oraz sprzętu gospodarstwa domowego). Bardzo wysoką dynamiką charakteryzowały się także kredyty związane z kartami płatniczymi, jednak ich udział w kredytach ogółem był nadal niewielki.

Na koniec 1999 r. kredyty konsumpcyjne stanowiły 82,9% (86,4% w 1998 r.) zadłużenia osób prywatnych. Pozostałe zadłużenie tej grupy kredytobiorców stanowiły **kredyty mieszkaniowe**, które od kilku kwartałów charakteryzują się najwyższą dynamiką. W 1999 r. wyniosła ona 193,6% (realnie 176,3%), w efekcie udział tych kredytów w kredytach dla osób prywatnych podwyższył się do 17,1% (z 13,6% na koniec 1998 r.).

W strukturze walutowej kredytów dla sektora niefinansowego dominowały kredyty udzielone w złotych (78,7% zadłużenia ogółem wobec 76,6% na koniec 1998 r.). Przyrost kredytów denominowanych w dewizach wynikał głównie z deprecjacji złotego w stosunku do walut obcych.

Portfel papierów wartościowych zwiększył się zaledwie o 0,9% (realnie zmniejszył się o 8,1%). Obligacje NBP zakupione przez banki za środki uwolnione w wyniku obniżenia stóp rezerwy obowiązkowej (o wartości 13,4 mld zł) nie zrekompensowały zmniejszenia kwoty bonów pieniężnych (o 17,1 mld zł, tj. o 60,9%, realnie o 64,4%). W konsekwencji w portfelu papierów wartościowych zmniejszył się o 4,6 pkt proc. (do 28,5%) udział papierów emitowanych przez NBP, a podniósł o 1,9 pkt proc. (do 63,5%) udział papierów emitowanych przez Skarb Państwa. Papiery emitowane przez Skarb Państwa i NBP stanowiły łącznie 92% portfela papierów wartościowych.

Podstawowym źródłem finansowania działalności banków komercyjnych pozostawały depozyty i fundusze, stanowiące 68,5% pasywów (66,7% w grudniu 1998 r.).

Depozyty banków komercyjnych od **sektora niefinansowego** wzrosły o 32,2 mld zł, tj. o 18,1% (realnie o 7,6%). Najwyższy przyrost depozytów (o 5,6%) miał miejsce w IV kwartale 1999 r., podczas gdy w I, II i III kwartale zwiększyły się odpowiednio: o 4,2%, 2,1% i 5,2%. W 1998 r. depozyty wzrosły nominalnie o 29,9% (realnie o 19,6%).

W wyniku dysproporcji między tempem przyrostu kredytów i depozytów pogorszyła się relacja kredytów do depozytów, która na koniec 1999 r. wyniosła 71,5% (wzrosła o 4,5 pkt proc. w porównaniu z 1998 r.).

W 1999 r. utrzymywała się niska skłonność gospodarstw domowych do oszczędzania. Depozyty osób prywatnych przyrosły o 15,5% (z tego w I kwartale o 7,9%, w II o 2,0%, w III

o 3,8%, a w IV zaledwie o 1,1%), podczas gdy w poprzednim roku o 23,0% (w kolejnych kwartałach odpowiednio o: 7,1%, 6,6%, 7,8% i 5,8%). Po raz pierwszy depozyty podmiotów gospodarczych odznaczały się wyższym wzrostem (o 24,6%, realnie o 13,5% w porównaniu z 1998 r.) niż depozyty osób prywatnych.

Zmiany w strukturze podmiotowej depozytów polegały na obniżeniu (o 1,6 pkt proc., do 70,8%) udziału depozytów osób prywatnych oraz zwiększeniu się (o 1,3 pkt proc., do 25,9%) udziału depozytów podmiotów gospodarczych.

Pod wpływem szybszego wzrostu depozytów bieżących (wzrost o 20,6%, realnie o 9,8%), w następstwie upowszechnienia się rachunków oszczędnościowo - rozliczeniowych oraz stosunkowo niewielkiej różnicy w oprocentowaniu lokat krótko- i średnioterminowych, zaszły także zmiany w strukturze terminowej depozytów. Depozyty bieżące stanowiły 27,8% depozytów przyjętych od sektora niefinansowego, natomiast depozyty terminowe i zablokowane, które wzrosły o 17,2% (realnie o 6,8%) stanowiły 72,2% (72,8% na koniec 1998 r.) depozytów ogółem.

W strukturze walutowej depozytów sektora niefinansowego przeważały depozyty złotowe (80,3%), ale ich udział obniżył się (o 0,5 pkt proc. w porównaniu z 1998 r.). Po raz pierwszy od kilku lat wzrosło zainteresowanie lokatami walutowymi, zwłaszcza ze strony osób prywatnych.

W warunkach silnych wahań kursu złotego oraz utrzymywania się tendencji do jego deprecjacji, aktywa dewizowe banków komercyjnych rosły w 1999 r. szybciej niż pasywa dewizowe. W rezultacie niedopasowanie aktywów i pasywów dewizowych banków komercyjnych zwiększyło się z 3,1 mld zł do 8,5 mld zł i stanowiło 2,4% (1,0% w 1998 r.) sumy bilansowej. Należy zaznaczyć, że utrzymywanie przez banki przewagi aktywów nad pasywami dewizowymi w warunkach spadającego kursu waluty krajowej było działaniem racjonalnym, pozwalającym na ograniczanie ryzyka walutowego i realizowanie zysków z tytułu różnic kursowych.

W 1999 r. **suma pozycji pozabilansowych** systemu bankowego wzrosła do 260 803,7 mln zł, tj. o 62,1% (realnie o 47,6%). Pozycje pozabilansowe wykazywały praktycznie tylko banki komercyjne, bowiem udział banków spółdzielczych w operacjach pozabilansowych wyniósł zaledwie 0,3%.

Od 1997 r. systematycznie zmniejsza się udział pozabilansowych zobowiązań warunkowych udzielonych na rzecz zobowiązań związanych z realizacją operacji

kupna/sprzedaży, charakteryzujących się relatywnie wyższym ryzykiem. W 1999 r. ich udział zwiększył się o kolejne 6 pkt proc. (do 22,5%). Wprawdzie największy udział (47,5% wobec 56,3% w 1998 r.) w strukturze pozycji pozabilansowych miały nadal operacje walutowe, ale w efekcie bardzo wysokiej dynamiki (570,3%) wzrosło znaczenie zobowiązań z tytułu operacji instrumentami finansowymi, których udział powiększył się do 20,2% (z 5,7% na koniec 1998 r.).

W 1999 r. banki komercyjne przejawiały dużą aktywność na krajowym rynku walutowym. Z tytułu operacji wymiany walutowej banki komercyjne osiągnęły przychody (28 192,3 mln zł) i poniosły koszty (26 436,1 mln zł) odpowiednio o 94,3% i 106,2 % (realnie o 77,0% i 87,8%) wyższe niż w 1998 r. Pomimo to zrealizowane zyski z tytułu wymiany walutowej okazały się tylko o 4,1% wyższe (realnie o 5,2% niższe) niż rok wcześniej.

Liberalizacja prawa dewizowego, zmiany w polityce kursowej oraz nowa formuła fixingu spowodowały, że sytuacja na rynku walutowym charakteryzowała się większą niż poprzednio zmiennością. Wzrost ryzyka walutowego przyczynił się do tego, że banki w większej skali korzystały z instrumentów terminowych i pochodnych, z jednej strony zabezpieczając się przed ryzykiem, a z drugiej zawierając transakcje o charakterze spekulacyjnym, które stwarzały możliwość realizacji potencjalnie większych zysków z operacji walutowych.

Z analizy pozycji walutowych wynika, że pomimo wzrostu o 36,7% (realnie o 24,5%) pozabilansowych operacji walutowych, banki nie podejmowały zbyt dużego ryzyka. Większość banków (średnio 80%) utrzymywała bowiem pozycje walutowe całkowite w granicach 0% - 10% wartości funduszy własnych, co chroniło je przed nadmierną ekspozycją na ryzyko kursu walutowego.

W okresach silnych wahań kursu złotego z tendencją do jego deprecjacji i niepewności co do rozwoju sytuacji na krajowym rynku walutowym banki wydłużały pozycje walutowe, a w okresach stabilizacji kursu złotego i oczekiwań na jego aprecjację, w związku np. z prowadzonymi procesami prywatyzacyjnymi, skracali je.

Wartość transakcji pochodnych zawartych przez banki komercyjne zwiększyła się w II półroczu 1999 r. o 22,5%, przy czym większość z nich (ponad 80%) stanowiły transakcje spekulacyjne (transakcje zabezpieczające niecałe 20%). O ile terminowe transakcje walutowe stanowiły 93,2% transakcji zabezpieczających, to tylko 44,1% transakcji spekulacyjnych (47,3% przypadało na terminowe transakcje stopy procentowej).

Wynik finansowy z tytułu zobowiązań pozabilansowych był 3-krotnie wyższy niż w 1998 r. Istotnej zmianie uległa również struktura tworzenia tego wyniku. O ile w latach 1997-1998 ponad 80% wyniku z tytułu zobowiązań pozabilansowych pochodziło z prowizji, to w 1999 r. już ponad połowa (58%) z operacji pochodnymi instrumentami finansowymi. Przychody i koszty z tytułu zobowiązań pozabilansowych zrealizowało 46 banków, z czego 40 banków osiągnęło zysk. Spośród 21 banków wykazujących wynik finansowy z tytułu operacji pochodnymi instrumentami, 14 banków zrealizowało zysk z tych operacji. Pomimo znacznego wzrostu wyniku z operacji pochodnymi instrumentami finansowymi, jego udział w wyniku na działalności bankowej utrzymywał się nadal na niskim (1,1%) poziomie.

Na koniec 1999 r. **należności brutto** systemu bankowego **od sektora niefinansowego** wyniosły 163 119,3 mln zł, z czego 155 188,3 mln zł przypadało na banki komercyjne, a 7 931,0 mln zł na banki spółdzielcze.

Należności brutto banków komercyjnych wzrosły w 1999 r. o 26,1% (o 7,0% w I kwartale, o 4,6% w II kwartale, o 7,9% w III kwartale i o 4,4% w IV kwartale). W bankach spółdzielczych przyrost ten był wyższy i wyniósł 30,5% (w poszczególnych kwartałach odpowiednio 11,3%, 9,3%, 4,5 i 2,7%). Przyrost należności brutto banków komercyjnych był o 1,6 pkt proc. niższy niż w 1998 r.

Należności zagrożone stanowiły 12,9% należności brutto systemu bankowego **od sektora niefinansowego** (13,4% w bankach komercyjnych, a 3,6% w bankach spółdzielczych). Udział należności zagrożonych w należnościach banków spółdzielczych utrzymał się w zasadzie na niezmiennym poziomie (wzrósł o 0,1 pkt proc.), a w bankach komercyjnych podwyższył się o 2,5 pkt proc., gdyż dynamika należności zagrożonych w 1999 r. w tej grupie banków była aż o 29,1 pkt proc. wyższa od dynamiki należności brutto.

Systematyczny wzrost udziału należności zagrożonych w bankach komercyjnych obserwuje się od IV kwartału 1998 r. Na koniec września 1998 r. wynosił on 9,7%, na koniec grudnia już 10,9%, a następnie podniósł się do 11,4%, 12,0%, 12,3% i 13,4% odpowiednio na koniec I, II, III i IV kwartału 1999 r.

Udział należności zagrożonych wyższy od średniego (13,4%) odnotowało 29 banków komercyjnych, w tym 14 banków do kategorii zagrożonych zakwalifikowało ponad jedną czwartą swoich należności. W pozostałych bankach udział należności zagrożonych był niższy niż średni, przy czym w 18 z nich należności zagrożone stanowiły mniej niż 5% należności brutto.

Na pogorszenie jakości portfela należności banków komercyjnych większy wpływ miały należności od podmiotów gospodarczych niż od osób prywatnych. Udział należności zagrożonych w należnościach od pierwszej grupy kredytobiorców wzrósł do 15,4% (o 3,5 pkt proc.), a od drugiej grupy do 6,6% (o 0,1 pkt proc.).

Stopniowo zmniejsza się portfel należności powstałych do końca 1994 r. Na koniec 1999 r. stanowiły one już tylko 5,6% należności brutto od sektora niefinansowego. Nadal jednak duży był udział pochodzących z tego okresu należności straconych - wynosił on 38,1% należności straconych ogółem (51,5% na koniec 1998 r.).

Pogorszyła się nie tylko jakość należności powstałych w okresie największej ekspansji kredytowej, lecz również w ostatnim roku. Banki komercyjne uznały za zagrożone 9,2% należności powstałych w 1999 r. (w tym 1,3% za stracone), podczas gdy przed rokiem 6,9% (1,2%) należności powstałych w 1998 r. Ponadto część (7,0%) należności powstałych w 1999 r. została zaklasyfikowana przez banki do kategorii pod obserwacją.

Dwie nowe kategorie należności wymagające (od końca czerwca 1999 r.) tworzenia rezerw celowych, tj. klasyfikowane jako normalne kredyty konsumpcyjne dla osób prywatnych oraz należności pod obserwacją, stanowiły odpowiednio 16,9% i 6,2% należności brutto od sektora niefinansowego. Należności pod obserwacją (w kwocie 9 685,1 mln zł) posiadało w swoich portfelach 55 banków (o 8 więcej niż na koniec czerwca). Kwota normalnych kredytów konsumpcyjnych wyniosła 26 197,8 mln zł.

Rezerwy celowe na zagrożone oraz pod obserwacją należności i udzielone zobowiązania pozabilansowe, a także zakwalifikowane do kategorii normalnych kredyty konsumpcyjne dla osób prywatnych stanowiły łącznie 8 701,0 mln zł (8 517,1 mln zł w bankach komercyjnych i 183,9 mln zł w bankach spółdzielczych).

Z kwoty rezerw celowych utworzonych przez banki komercyjne, 8 197,1 mln zł przypadało na rezerwy na zagrożone należności i udzielone zobowiązania pozabilansowe (w tym na należności od budżetu państwa 46,9 mln zł, a na należności od budżetów terenowych 11,8 mln zł), 190,1 mln zł rezerwy na kredyty konsumpcyjne dla osób prywatnych zaklasyfikowane do kategorii normalnych, a 129,9 mln zł rezerwy na należności i udzielone zobowiązania pozabilansowe pod obserwacją.

Rezerwy celowe utworzone na należności i udzielone zobowiązania pozabilansowe poniżej standardu, wątpliwe, stracone i pod obserwacją oraz zaklasyfikowane do normalnych kredyty konsumpcyjne dla osób prywatnych stanowiły odpowiednio 21,3%, 54,9%, 100,7%, 1,7% i 0,9% (wobec wymaganych 20,0%, 50,0%, 100,0%, 0,5% i 0,5%) podstawy tworzenia.

Rezerwy na ryzyko ogólne utworzone przez 35 banków powiększyły się o 212,3 mln zł (o 22,2%) i osiągnęły kwotę 1 166,7 mln zł.

Suma funduszy podstawowych i uzupełniających systemu bankowego wynosiła 31 mld zł (w tym banków komercyjnych 29,6 mld zł) i w porównaniu do 1998 r. zwiększyła się o 4,0 mld zł, tj. o 14,7% (przed rokiem o 27,2%). Realny wzrost funduszy (o 4,5%) był najniższy od 1994 r., co było głównie związane z osiągnięciem przez banki słabych wyników finansowych w 1998 r., a tym samym przeznaczeniem w 1999 r. relatywnie mniejszej kwoty zysku na zwiększenie funduszy własnych. W IV kwartale suma funduszy w zasadzie się nie zmieniła.

Fundusze własne systemu bankowego osiągnęły poziom 25,8 mld zł, w tym w bankach komercyjnych 24,6 mld zł. Charakteryzowały się one nieznacznie wyższym tempem wzrostu niż suma funduszy podstawowych i uzupełniających.

W 1999 r. uległo pewnej poprawie bezpieczeństwo systemu mierzone **współczynnikiem wypłacalności**. Zdecydowana większość banków komercyjnych posiadała współczynnik na poziomie wyższym niż 8%, a wszystkie banki prowadzące działalność przez okres krótszy niż dwa lata na poziomie wyższym od 12% i 15%.

Współczynniki wypłacalności 8 banków komercyjnych były na koniec 1999 r. niższe od wymaganego poziomu 8% (w tym 5 banków ujemne). Obecnie 1 bank został postawiony w stan upadłości, a pozostałych 7 realizuje programy postępowania naprawczego.

Współczynnikiem niższym od 8% charakteryzowały się ponadto 43 banki spółdzielcze, w tym 6 współczynnikiem ujemnym. W porównaniu z końcem 1998 r. ich liczba zmniejszyła się odpowiednio o 59 i 10 banków.

Wynik finansowy brutto systemu bankowego (5 651,9 mln zł)³⁶ był o 21,4% (realnie o 13,1%) wyższy, a **wynik netto** (3 491,3 mln zł)³⁷ prawie dwukrotnie (o 91,3%, realnie o 78,3%) wyższy niż w 1998 r.

Dynamika wyniku finansowego i aktywów netto kształtowała się odmiennie w porównaniu z 1998 r., w którym rozwój sektora był znacznie szybszy niż wzrost zrealizowanych wyników. Jeżeli jednak pominąć bank, którego szczególna sytuacja miała decydujący wpływ na niski wynik systemu bankowego w 1998 r., okaże się, że wynik finansowy brutto

³⁶ W tym banków komercyjnych (5 328,0 mln zł) wyższy o 21,9% (realnie o 13,6%).

³⁷ W tym banków komercyjnych (3 288,2 mln zł) wyższy o 99,5% (realnie o 85,9%).

praktycznie nie zwiększył się (wzrósł za ledwie o 1,1%), a realnie był nawet niższy (o 5,8%). Natomiast bez uwzględnienia również banku o dużej stracie (którego upadłość została ogłoszona na początku 2000 r.), wynik finansowy brutto pozostałych banków był wyższy od ubiegłorocznego o 6,3% (realnie niższy o 0,9%).

Spośród 77 banków komercyjnych objętych analizą 68 banków zakończyło 1999 r. zyskiem brutto (w wysokości 5 875,8 mln zł), a 9 banków stratą (w wysokości 547,8 mln zł). W sektorze spółdzielczym 775 banków osiągnęło zysk brutto (łącznie 324,7 mln zł), natomiast 6 banków poniosło stratę (0,9 mln zł).

Połowa banków komercyjnych (34) osiągnęła zysk brutto wyższy niż w 1998 r., w tym 1 bank prawie 13-krotnie, kolejny 4,5-krotnie, a 7 banków ponad 2-krotnie wyższy. Sytuacja pozostałych banków była również zróżnicowana: 4 banki poprawiły wynik finansowy z ujemnego w 1998 r. na dodatni, 14 banków wypracowało ponad 60%, a 16 banków mniej niż 50% ubiegłorocznego zysku. Spośród 9 banków, które poniosły stratę, 5 banków wykazywało ją również na koniec 1998 r., 3 banki zamknęły ubiegły rok zyskiem brutto, natomiast 1 bank rozpoczął działalność operacyjną w 1999 r.

Przychody systemu bankowego wyniosły 79 125,7 mln zł (banków komercyjnych 76 517,4 mln zł), a **koszty całkowite** 73 473,8 mln zł (banków komercyjnych 71 189,4 mln zł). Dynamika kosztów całkowitych (122,9%) i przychodów ogółem (122,8%) była zbliżona, podczas gdy jeszcze w 1998 r. różnica w dynamice wynosiła 12,5 pkt proc.

Wynik na działalności bankowej banków komercyjnych ukształtował się na poziomie 20 224,4 mln zł (banków spółdzielczych 1 403,2 mln zł) i w porównaniu z 1998 r. wzrósł o 16,4%, realnie o 8,4% (banków spółdzielczych odpowiednio o 15,3% i o 7,4%). Systematycznej zmianie ulega struktura tworzenia wyniku. Podstawowym jego źródłem pozostawały nadal odsetki (63,0% w bankach komercyjnych, 74,2% w spółdzielczych), jednak udział wyniku z tytułu odsetek zmniejszył się (o 6,7 pkt proc. w bankach komercyjnych, o 4,3 pkt proc. w spółdzielczych) w porównaniu z 1998 r.

W 1999 r. utrzymała się spadkowa tendencja **marży odsetkowej**. O ile bowiem w całym 1998 r. zmniejszyła się ona o 0,7 pkt proc. (do 4,68%), to w okresie trzech kwartałów 1999 r. o dalsze 0,8 pkt proc. (do 3,92%). W IV kwartale nastąpił wprawdzie wzrost marży o 0,1 pkt proc., do czego przyczyniło się dwukrotne podwyższenie (we wrześniu

i w listopadzie) podstawowych stóp NBP oraz obniżenie stóp rezerwy obowiązkowej. Wydaje się jednak mało prawdopodobne, by zahamowanie spadku marży miało charakter trwały.

Zawężanie się marż odsetkowych wpływa na obniżenie zyskowności działania i zmusza banki do poszukiwania innych źródeł przychodów oraz obniżania kosztów. Znalazło to odzwierciedlenie w szybkim wzroście (o 42,4%) wyniku pozaodsetkowego.

Coraz większego znaczenia nabiera **wynik z tytułu prowizji**, który wzrósł o 35,4% i stanowił 19,9% (17,1% w 1998 r.) wyniku na działalności bankowej. **Wynik na operacjach finansowych** zwiększył się w rekordowym tempie (aż o 336,9%), a jego udział w wyniku na działalności bankowej podniósł się do 4,1% (z 1,1%). Wzrosły również (o 115,2%) przychody z posiadanych przez banki akcji, udziałów i innych papierów wartościowych i stanowiły 4,4% (2,4%) wyniku na działalności bankowej. Pomimo znacznej aktywności banków na rynku walutowym, **wynik z pozycji wymiany** powiększył się zaledwie o 4,1%, a jego udział w wyniku na działalności bankowej obniżył się do 8,7% (z 9,7%).

W 1999 r. banki komercyjne poniosły **koszty działania** (11 374,0 mln zł) o 18,5%, a banki spółdzielcze (976,0 mln zł) o 12,4% wyższe niż w 1998 r. Koszty działania banków spółdzielczych wzrosły wolniej, natomiast banków komercyjnych nadal szybciej od wyniku na działalności bankowej, ale ich dynamika była wyraźnie niższa niż w 1998 r. (131,8%). Pochłonęły one 56,2% (55,2% w 1998 r.) wyniku na działalności bankowej banków komercyjnych i odpowiednio 69,6% (71,3%) wyniku banków spółdzielczych. Przyczyną wzrostu kosztów działania banków komercyjnych był wzrost o 22,1% kosztów eksploatacyjnych, które stanowiły około 40% kosztów działania banków. Koszty wynagrodzeń (łącznie z narzutami) wzrosły o 16,3%, czyli wolniej niż w 1998 r. (o 30,3%), co spowodowało zmniejszenie o 1,1 pkt proc. (do 55,8%) ich udziału w kosztach działania banku.

Nadal zmniejsza się różnica między kosztami działania banku a wynikiem odsetkowym. Koszty działania banku stanowiły 89,3% wyniku z tytułu odsetek, podczas gdy w 1998 r. jeszcze 79,2%. Wynik z tytułu prowizji pokrywał coraz większą część kosztów działania banków komercyjnych (35,3% wobec 30,9% w 1998 r.)

Amortyzacja środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych (1 595,4 mln zł) nadal charakteryzowała się szybkim wzrostem (o 32,7%). Na wzrost amortyzacji wpłynął m.in. rozwój sieci placówek oraz wydatki wynikające głównie

z konieczności wymiany lub zabezpieczenia istniejących systemów informatycznych przed problemem Roku 2000, dzięki czemu operacja zmiany daty przebiegała w bankach bez zakłóceń.

W 1999 r. **odpisy (koszty) z tytułu rezerw celowych, rezerw na ryzyko ogólne i aktualizacji majątku finansowego** banków komercyjnych **były wyższe niż przychody** z ich rozwiązania, a **saldo** wynosiło 2 554,5 mln zł (2 450,6 mln zł w 1998 r.) i stanowiło 12,6% (14,1%) wyniku na działalności bankowej. Wzrost należności zagrożonych w portfelu kredytowym banków spowodował, że największy wpływ na wysokość tego salda miało zwiększenie się **rezerw na należności zagrożone**, których saldo stanowiło 64,4% całego przyrostu rezerw. Do pogłębienia się przewagi kosztów z tytułu rezerw celowych nad przychodami przyczynił się również przyrost **rezerw na ryzyko ogólne** (11,6% całego przyrostu rezerw).

W 1999 r. rentowność brutto i poziom kosztów w zasadzie nie zmieniły się. Poprawiła się natomiast **średnia efektywność** banków komercyjnych mierzona rentownością netto oraz zwrotem z aktywów i kapitału. Rentowność netto była o 1,7 pkt proc. wyższa niż w 1998 r. i wyniosła 4,6%. Rentowność aktywów (ROA) podniosła się o 0,37 pkt proc. (do 1,04%), a rentowność funduszy podstawowych (ROE) o 5,06 pkt proc. (do 14,23%). Zwrotem z kapitału wyższym od wskaźnika średniej rocznej inflacji wykazały się 43 banki komercyjne. Mimo poprawy średniej rentowności aktywów, połowa banków charakteryzowała się ROA nie większym niż 0,82%, podczas gdy w 1998 r. połowa banków osiągnęła ROA wyższy niż 1,35%. ROA powyżej 2%, co można uznać za dobry poziom w warunkach inflacji, osiągnęło 11 banków wobec 25 w 1998 r.

W 1999 r. różnicowanie banków pod względem efektywności wyraźnie się zwiększyło, a biorąc pod uwagę nasilającą się konkurencję, można oczekiwać jego dalszego pogłębienia, co będzie sprzyjało przyspieszeniu konsolidacji polskiego sektora bankowego.

Opracował:
Wydział Analiz Systemu Bankowego
w Biurze Analiz Systemu Bankowego GINB

Aprobowała:
Ewa Śleszyńska - Charewicz
Generalny Inspektor Nadzoru Bankowego

Spis tabel i załączników

Tabela 1	Liczba banków w Polsce oraz udział grup banków w systemie bankowym
Tabela 2	Liczba zatrudnionych w systemie bankowym (bez placówek zagranicznych)
Tabela 3	Liczba placówek banków komercyjnych w kraju (bez centrali i przedstawicielstw)
Tabela 4	Struktura własnościowa banków komercyjnych
Tabela 5	Aktywa netto i kapitał wyróżnionych grup banków komercyjnych
Tabela 6	Kapitał akcyjny zagraniczny według kierunku pochodzenia
Tabela 7	Struktura aktywów (netto) banków komercyjnych
Tabela 8	Struktura pasywów banków komercyjnych
Tabela 9	Aktywa netto systemu bankowego
Tabela 10	Banki komercyjne według aktywów netto
Tabela 11	Udział największych banków w systemie bankowym
Tabela 12	Udział kredytów, papierów wartościowych oraz depozytów w sumie bilansowej
Tabela 13	Struktura portfela papierów wartościowych banków komercyjnych
Tabela 14	Należności brutto banków komercyjnych od sektora niefinansowego
Tabela 15	Należności brutto banków komercyjnych od podmiotów gospodarczych i osób prywatnych
Tabela 16	Należności zagrożone brutto banków komercyjnych od sektora niefinansowego
Tabela 17	Pokrycie należności i zobowiązań pozabilansowych rezerwami celowymi
Tabela 18	Udział należności zagrożonych w należnościach brutto od podmiotów niefinansowych
Tabela 19	Struktura należności brutto banków komercyjnych od sektora niefinansowego
Tabela 20	Struktura rodzajowa kredytów mieszkaniowych systemu bankowego
Tabela 21	Zobowiązania banków komercyjnych wobec sektora niefinansowego
Tabela 22	Suma funduszy podstawowych i uzupełniających banków
Tabela 23	Fundusze własne banków
Tabela 24	Struktura banków komercyjnych według współczynnika wypłacalności
Tabela 25	Struktura banków spółdzielczych według współczynnika wypłacalności
Tabela 26	Pozycje pozabilansowe w systemie bankowym
Tabela 27	Relacja pozycji pozabilansowych do aktywów netto i funduszy własnych
Tabela 28	Pozabilansowe operacje walutowe w bankach komercyjnych
Tabela 29	Przychody ogółem, koszty całkowite oraz wynik finansowy banków
Tabela 30	Poziom kosztów oraz rentowność (brutto i netto)
Tabela 31	Wybrane wskaźniki charakteryzujące efektywność banków komercyjnych
Tabela 32	Koszty działania banków komercyjnych
Tabela 33	Rachunek zysków i strat banków w 1999 r.
Tabela 34	Rachunek zysków i strat banków w 1998 r.
Tabela 35	Sektor spółdzielczy na tle systemu bankowego
Tabela 36	Produkt krajowy brutto i aktywa netto systemu bankowego w Polsce
Tabela 37	Podstawowe informacje o bankach w przeliczeniu na euro
Załącznik 1	Lista banków w Polsce
Załącznik 2	Lista banków giełdowych
Załącznik 3	Lista banków z mniejszościowym udziałem kapitału zagranicznego
Załącznik 4	Wybrane akty prawne dotyczące systemu bankowego (stan prawny na dzień 31.12.1999 r.)

Tabela 1

Liczba banków w Polsce oraz udział wyróżnionych grup banków w systemie bankowym

Lp.	Wyszczególnienie	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Liczba banków (bez banków w stanie upadłości i w likwidacji)								
1	Banki komercyjne, z tego:	87	82	81	81	83	83	77
2	z przewagą kapitału państwowego, ¹ z tego:	29	29	27	24	15	13	7
	- stanowiące bezpośrednio własność Skarbu Państwa ²	16	15	13	8	6	6	3
	- stanowiące pośrednio własność Skarbu Państwa	11	11	11	13	8	7	4
	- będące własnością NBP	2	3	3	3	1	0	0
3	z przewagą kapitału prywatnego, z tego z przewagą:	58	53	54	57	68	70	70
	- kapitału polskiego	48	42	36	32	39 ³	39	31
	- kapitału zagranicznego ⁴	10	11	18	25	29 ⁵	31	39
4	Banki spółdzielcze	1 653	1 612	1 510	1 394	1 295	1 189	781
5	System bankowy	1 740	1 694	1 591	1 475	1 378	1 272	858
Suma bilansowa (suma aktywów netto ⁶) w %								
1	Banki komercyjne, z tego:	93,4	94,7	95,2	95,4	95,5	95,7	95,8
2	z przewagą kapitału państwowego, w tym:	80,4	76,1	68,3	66,5	49,3	45,9	23,9
	- stanowiące bezpośrednio własność Skarbu Państwa	76,1	70,8	63,0	51,1	38,2	36,7	22,2
3	z przewagą kapitału prywatnego, z tego z przewagą:	13,0	18,6	26,9	28,9	46,2	49,8	71,8
	- kapitału polskiego	10,4	15,4	22,7	15,1	30,9	33,2	24,6
	- kapitału zagranicznego	2,6	3,2	4,2	13,7	15,3	16,6	47,2
4	Banki spółdzielcze	6,6	5,3	4,8	4,6	4,5	4,3	4,2
5	System bankowy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

¹ Banki, w których do Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych lub NBP należał pakiet akcji uprawniający do wykonywania co najmniej 50% + 1 głos na WZA.

² Banki, w których bezpośrednio do Skarbu Państwa należał pakiet akcji uprawniający do wykonywania co najmniej 50% + 1 głos na WZA.

³ W tym Rzeszowski Bank Regionalny SA w organizacji, który nie składał sprawozdań.

⁴ Oddziały banków zagranicznych oraz banki w formie spółek akcyjnych, w których do zagranicznych osób (prawnych lub fizycznych) należy bezpośrednio lub pośrednio pakiet akcji dający prawo wykonywania łącznie co najmniej 50% + 1 głos na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

⁵ W tym Bank of America Polska SA w organizacji, który nie składał sprawozdań.

⁶ Suma aktywów pomniejszona o umorzenia oraz utworzone rezerwy celowe i na deprecjację.

Lp.	Wyszczególnienie	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Kredyty netto ⁷ w %								
1	Banki komercyjne, z tego:	92,9	93,3	94,5	93,9	94,5	95,0	94,9
2	z przewagą kapitału państwowego, w tym:	79,3	73,0	63,7	61,3	43,2	38,8	21,4
	- stanowiące bezpośrednio własność Skarbu Państwa	76,6	69,1	58,5	42,0	27,9	26,3	19,7
3	z przewagą kapitału prywatnego, z tego z przewagą:	13,6	20,3	30,8	32,6	51,3	56,2	73,5
	- kapitału polskiego	10,9	15,9	25,0	16,6	33,1	34,3	22,6
	- kapitału zagranicznego	2,7	4,4	5,8	16,0	18,2	21,9	50,9
4	Banki spółdzielcze	7,1	6,7	5,5	6,1	5,5	5,0	5,1
5	System bankowy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Depozyty sektora niefinansowego w %								
1	Banki komercyjne, z tego:	92,4	94,1	94,5	94,5	94,8	94,8	95,0
2	z przewagą kapitału państwowego, w tym:	81,1	77,3	71,3	70,1	58,0	53,6	29,2
	- stanowiące bezpośrednio własność Skarbu Państwa	75,6	71,6	65,6	57,2	49,5	46,4	27,9
3	z przewagą kapitału prywatnego, z tego z przewagą:	11,3	16,8	23,2	24,4	36,8	41,2	65,8
	- kapitału polskiego	9,2	14,1	20,2	12,2	24,1	27,5	20,1
	- kapitału zagranicznego	2,1	2,7	3,0	12,2	12,7	13,7	45,7
4	Banki spółdzielcze	7,6	5,9	5,5	5,5	5,2	5,2	5,0
5	System bankowy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
Suma funduszy podstawowych i uzupełniających w % ⁸								
1	Banki komercyjne, z tego:	92,0	94,3	94,6	95,1	95,2	95,6	95,6
2	z przewagą kapitału państwowego, w tym:	76,8	72,6	61,4	55,9	34,0	33,2	16,4
	- stanowiące bezpośrednio własność Skarbu Państwa	72,8	66,7	55,4	43,7	25,6	25,7	14,0
3	z przewagą kapitału prywatnego, z tego z przewagą:	15,2	21,7	33,2	39,2	61,2	62,4	79,2
	- kapitału polskiego	13,0	18,0	25,6	18,3	37,2	37,7	29,0
	- kapitału zagranicznego	2,2	3,7	7,6	20,9	24,0	24,7	50,2
4	Banki spółdzielcze	8,0	5,7	5,4	4,9	4,8	4,4	4,4
5	System bankowy	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

⁷ Kredyty i pożyczki (bez skupionych wierzytelności i zrealizowanych gwarancji i poręczeń, które od 1996 r. są wykazywane oddzielnie) pomniejszone o utworzone rezerwy celowe.

⁸ Do końca 1997 r. odpowiadające funduszom własnym brutto.

Tabela 2

Liczba zatrudnionych¹ w systemie bankowym (bez placówek zagranicznych)

Stan na koniec	System bankowy	banki komercyjne			banki spółdzielcze
		ogółem	z tego z przewagą kapitału		
			polskiego	zagranicznego	
1	2=3+6	3=4+5	4	5	6
1993	.	119 733	119 045	688	.
1994	.	128 705	127 708	997	.
1995	.	136 048	134 048	2 000	.
1996	169 721	144 201	129 102	15 099	25 520
1997	172 227	147 095	130 823	16 272	25 132
1998	174 043	149 067	131 266	17 801	24 976
1999	174 736	149 638	86 199	63 439	25 098

Tabela 3

Liczba placówek banków komercyjnych w kraju (bez centrali i przedstawicielstw)

Stan na koniec	Wyszczególnienie	Banki komercyjne			Banki spółdzielcze
		Ogółem	z tego z przewagą kapitału		
			polskiego	zagranicznego	
1	2	3=4+5	4	5	6
1993	Oddziały	1 436	1 426	10	.
1994	Oddziały	1 454	1 441	13	.
1995	Oddziały	1 501	1 472	29	.
1996 ²	Oddziały	1 580	1 437	143	502
	Inne placówki ³	7 981	7 888	93	634
1997 ⁴	Oddziały	1 629	1 460	169	581
	Inne placówki	8 023	7 808	215	674
1998 ⁵	Oddziały	1 864	1 572	292	668
	Inne placówki	7 615	7 385	230	730
1999 ⁶	Oddziały	2 235	1 243	992	1 044
	Inne placówki	7 987	6 939	1 048	798

¹ W przeliczeniu na pełne etaty.

² 12 banków (4 z przewagą kapitału polskiego i 8 z przewagą kapitału zagranicznego) nie posiadało oddziałów, w tym 11 banków (odpowiednio 3 i 8) nie posiadało także innych placówek.

³ Filie, ekspozytury, agencje (bez przedstawicielstw) i inne.

⁴ 13 banków (2 z przewagą kapitału polskiego i 11 z przewagą kapitału zagranicznego) nie posiadało oddziałów, w tym 11 banków (2 i 9) nie posiadało także innych placówek.

⁵ 17 banków (2 z przewagą kapitału polskiego i 15 z przewagą kapitału zagranicznego) nie posiadało oddziałów, w tym 12 banków (1 i 11) nie posiadało także innych placówek.

⁶ 16 banków (1 z przewagą kapitału polskiego i 15 z przewagą kapitału zagranicznego) nie posiadało oddziałów, w tym 11 banków z przewagą kapitału zagranicznego nie posiadało także innych placówek.

Tabela 4

Struktura własnościowa banków komercyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w mln zł				Struktura w %	
		31.12.96	31.12.97	31.12.98	31.12.99	31.12.98	31.12.99
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Kapitał akcyjny (fundusz statutowy), w tym należący do:	4 465,0	5 930,1	7 172,8	7 305,9	100,00	100,0
2	- bezpośrednio Skarbu Państwa	1 366,0	1 303,8	1 351,0	1 036,8	18,84	14,19
3	- Narodowego Banku Polskiego	351,5	174,6	8,0	8,0	0,11	0,11
4	- państwowych osób prawnych ¹	488,3	331,6	319,1	249,9	4,45	3,42
5	- pozostałych podmiotów krajowych ²	392,5	589,0	690,2	866,3	9,62	11,86
6	- podmiotów zagranicznych	1 330,0	2 462,4	3 561,4	4 089,1	49,65	55,97
7	- akcjonariatu rozproszonego ³	536,8	1 068,7	1 243,1	1 055,8	17,33	14,45

Tabela 5

Aktywa netto i kapitał wyróżnionych grup banków komercyjnych (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba banków w grupie	Kapitał akcyjny (fundusz statutowy) ⁴				Aktywa netto	
			Ogółem		w tym zagraniczny			
			w mln zł	w %	w mln zł	w %	w mln zł	w %
1	2	3	4	5	6	7=6/4	8	9
1	Banki z przewagą kapitału polskiego, z tego z przewagą:	38	3 095,8	42,4	497,4	16,1	176 921,9	50,7
2	- kapitału państwowego	7	1 143,5	15,7	0,0	0,0	87 204,4	25,0
3	- kapitału prywatnego	31	1 952,3	26,7	497,4	25,4	89 717,5	25,7
4	w tym: BRE Bank SA oraz PBK SA, Bank Handlowy SA, BIG Bank GDAŃSKI SA ⁵	8	1 053,2	14,4	460,9	43,7	75 872,6	21,7
5	Banki z przewagą kapitału zagranicznego, z tego:	39	4 210,1	57,6	3 591,7	85,3	172 100,0	49,3
6	- oddziały banków zagran.	3	415,1	5,7	415,1	415,1	5 671,3	1,6
7	- spółki akcyjne ze 100% udziałem kapitału zagran.	16	2 092,8	28,6	2 092,8	100,0	28 459,4	8,2
8	- pozostałe spółki akcyjne	20	1 702,2	23,3	1 083,8	63,7	137 969,3	39,5
9	Banki faktycznie kontrolowane przez kapitał zagraniczny (4+5) ⁶	47	5 263,3	72,0	4 052,6	77,0	247 972,6	71,0
10	Razem banki komercyjne	77	7 305,9	100,0	4 089,1	56,0	349 021,9	100,0

¹ Przedsiębiorstwa i banki państwowe, jednoosobowe spółki Skarbu Państwa, spółki prawa handlowego o większościowym udziale Skarbu Państwa, agencje państwowe itp.

² Łącznie z kapitałem należącym do gmin, który na koniec poszczególnych okresów wynosił odpowiednio: 11,1 mln zł, 11,6 mln zł oraz 10,4 mln zł na koniec 1998 r. i wrzesień 1999 r.

³ Banki wykazują jedynie akcjonariuszy posiadających 5% lub więcej głosów na WZA, natomiast akcjonariuszy posiadających mniej głosów ujmują łącznie w pozycji „pozostali akcjonariusze”. Kapitał należący do tych ostatnich przyjęto określać mianem „kapitał rozproszony”. Należy zauważyć, że w przypadku spółek giełdowych bank na ogół nie posiada informacji o wszystkich akcjonariuszach.

⁴ Kapitał grupy banków ogółem, niezależnie od tego czyją jest własnością.

⁵ Przypomnijmy, że w sprawozdaniach przekazywanych do NBP banki wykazują wyłącznie akcjonariuszy posiadających nie mniej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, a pozostałych ujmują łącznie w pozycji „pozostali akcjonariusze”. Uwaga ta jest szczególnie istotna w przypadku banków - spółek giełdowych. Banki te na ogół nie posiadają informacji o wszystkich akcjonariuszach posiadających mniej niż 5% głosów na WZA, a wobec rozproszenia akcjonariatu, są faktycznie kontrolowane przez kapitał zagraniczny. Tutaj łącznie z bankami zależnymi: Górnośląskim Bankiem Gospodarczym SA, Bankiem Rozwoju Cukrownictwa SA, CUPRUM-BANKIEM SA i BIG BANKIEM SA.

⁶ Biorąc pod uwagę, że Deutsche Bank Polska SA uzyskał już zgodę Komisji Nadzoru Bankowego na objęcie akcji Banku Współpracy Regionalnej SA uprawniających do wykonywania ponad 75% głosów na WZA banku, co oznacza także przejście kontroli kapitałowej nad BWR REAL BANKIEM SA, można szacować, że udział banków (bezpośrednio lub pośrednio) kontrolowanych przez kapitał zagraniczny będzie wyższy i wyniesie 73,6% w kapitale akcyjnym banków komercyjnych, a 71,4% w aktywach netto banków komercyjnych.

Tabela 6

Kapitał akcyjny zagraniczny według kierunku pochodzenia

Lp.	Pochodzenie kapitału	Stan na koniec	Kapitał akcyjny zagraniczny		
			Kwota w mln zł	Udział w kapitale akcyjnym należącym do osób zagranicznych (w %)	Udział w kapitale akcyjnym banków komercyjnych (w %)
1	2	3	4	5	6
1	Niemcy	1997	818,3	33,23	13,80
		1998	1 138,1	31,96	15,87
		1999 ¹	1 075,8	26,31	14,73
2	USA	1997	470,2	19,10	7,93
		1998	1 028,7	28,88	14,34
		1999	945,9	23,13	12,95
3	Holandia	1997	434,3	17,64	7,32
		1998	499,0	14,01	6,96
		1999	538,7	13,17	7,37
4	Francja	1997	220,6	8,96	3,72
		1998	324,4	9,11	4,52
		1999	343,1	8,40	4,70
5	Irlandia	1997	55,4	2,25	0,93
		1998	55,4	1,56	0,77
		1999	290,4	7,10	3,97
6	Austria	1997	229,4	9,32	3,87
		1998	256,7	7,21	3,58
		1999	273,5	6,69	3,74
7	Belgia	1997	24,2	0,98	0,41
		1998	32,0	0,90	0,45
		1999	163,8	4,01	2,24
8	Portugalia	1999	110,6	2,70	1,51
9	Włochy	1999	72,8	1,78	1,00
10	Korea Płd	1997	60,4	2,45	1,02
		1998	60,4	1,70	0,84
		1999	60,4	1,48	0,83
11	EBOiR	1997	22,0	0,89	0,37
		1998	46,9	1,32	0,65
		1999	52,9	1,29	0,72
12	Czechy	1997	33,9	1,38	0,57
		1998	33,9	0,95	0,47
		1999	34,1	0,83	0,47
13	Wielka Brytania	1997	20,2	0,82	0,34
		1998	19,1	0,54	0,27
		1999	26,1	0,64	0,36
14	Pozostali	1997	73,4	2,98	1,24
		1998	66,8	1,88	0,93
		1999	101,0	2,47	1,38
15	Razem	1997	2 462,4	100,00	41,52
		1998	3 561,4	100,00	49,65
		1999	4 089,1	100,00	55,97

¹ Wyjaśnijmy, że Bayerische Hypo- und Vereinsbank objął nową emisję akcji serii C Banku Przemysłowo – Handlowego SA (na łączną kwotę 11 456,5 tys. zł). Opłacił je wkładem niepieniężnym (wycenionym na 527 mln zł) w postaci prawa własności akcji HYPO-BANK Polska SA i HypoVereinsbank Polska SA. Z dniem 10 listopada 1999 r. HypoVereinsbank Polska SA został połączony - w trybie art. 464 §3 Kodeksu Handlowego - z Bankiem Przemysłowo-Handlowym SA, tj. bez dalszego podwyższenia kapitału akcyjnego tego ostatniego. W konsekwencji kapitał akcyjny niemieckiego pochodzenia zmniejszył się łącznie o ok. 451,2 mln zł. Nie oznacza to jednak zmniejszenia całkowitego zaangażowania inwestorów niemieckich. Różnica między wartością wniesionego aportu a wartością akcji serii C objętych przez Bayerische Hypo- und Vereinsbank zwiększyła bowiem (o 515 543,5 tys. zł) fundusz zapasowy BPH SA.

Tabela 7

Struktura aktywów (netto) banków komercyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w mln zł 31.12.1999	Dynamika 12.1998=100		Struktura (w %)	
			nominalna	realna	12.98	12.99
1	2	3	4	5	6	7
1	Kasa, operacje z NBP	16 250,6	66,3	60,3	8,0	4,7
	w tym: kasa	6 681,9	134,6	122,6	1,6	1,9
	operacje z NBP	9 568,7	48,9	44,5	6,4	2,8
2	Należności od sektora finansowego	55 642,3	129,0	117,5	14,2	15,9
3	Należności od sektora niefinansowego	153 731,4	125,3	114,2	40,2	44,0
4	Należności od sektora budżetowego	12 335,9	174,0	158,5	2,3	3,5
5	Papiery wartościowe	85 350,5	100,9	91,9	27,7	24,5
6	Aktywa trwałe	16 288,3	124,9	113,8	4,3	4,7
7	Pozostałe aktywa	9 422,9	94,3	85,9	3,3	2,7
8	Razem aktywa netto	349 021,9	114,4	104,2	100,0	100,0

Tabela 8

Struktura pasywów banków komercyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w mln zł 31.12.1999	Dynamika 12.1998=100		Struktura (w %)	
			nominalna	realna	12.98	12.99
1	2	3	4	5	6	7
1	Operacje z bankiem centralnym	5 735,9	91,2	83,1	2,1	1,6
2	Zobowiązania wobec sektora finansowego ¹	58 813,2	117,8	107,3	16,4	16,9
3	Zobowiązania wobec sektora niefinansowego	215 951,3	116,4	106,0	60,7	61,9
4	Zobowiązania wobec budżetu	12 674,5	112,8	102,7	3,7	3,6
5	Pozostałe pasywa	21 468,4	98,1	89,3	7,2	6,2
6	Kapitały (fundusze)	29 021,3	113,2	103,1	8,4	8,3
7	Wynik roku bieżącego	5 328,0	121,9	111,0	1,4	1,5
8	Wynik w trakcie zatwierdzania	29,3	x	x	0,1	0,0
9	Pasywa razem	349 021,9	114,4	104,2	100,0	100,0

¹ Bez zobowiązań wobec NBP, uwzględnionych w poz. 1.

Tabela 9

Aktywa netto systemu bankowego¹

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość	Dynamika		Udział	
		w mln zł	12.1998=100		w systemie (%)	
		31.12.1999	nominalna	realna	12.98	12.99
1	2	3	4	5	6	7
1	Banki, nad którymi kontrolę przejęli inwestorzy zagraniczni w 1999 r.	102 989,9	108,4	98,7	29,8	28,3
2	Pozostałe banki z przewagą kapitału polskiego	176 921,9	112,6	102,6	49,3	48,5
3	Pozostałe banki z przewagą kapitału zagranicznego	69 110,1	130,5	118,8	16,6	19,0
4	Banki komercyjne (1+2+3)	349 021,9	114,4	104,2	95,7	95,8
	w tym banki giełdowe	190 490,4	135,6	123,5	44,1	52,3
5	Banki spółdzielcze	15 409,6	112,5	102,5	4,3	4,2
6	System bankowy (4+5)	364 431,5	114,3	104,1	100,0	100,0

Tabela 10

Banki komercyjne według aktywów netto

Lp.	Aktywa netto w mln zł	stan na 31.12.1999			stan na 31.12.1998		
		liczba banków	aktywa netto (łącznie)	struktura (w %)	liczba banków	aktywa netto (łącznie)	struktura (w %)
1	2	3	4	5	6	7	8
1	powyżej 10 000	11	257 431,9	73,8	11	209 346,3	68,6
	w tym: 30 000 -	2	120 144,8		2	90 908,0	
	15 000 - 30 000	4	69 032,7		2	31 999,4	
	10 000 - 15 000	5	68 254,4		7	86 438,9	
2	1 000 - 10 000	25	73 912,6	21,2	30	81 421,0	26,7
	w tym: 6 000 - 10 000	3	25 808,2		4	29 991,8	
	2 000 - 6 000	10	29 696,4		7	25 577,2	
	1 000 - 2 000	12	18 408,0		19	25 852,0	
3	poniżej 1 000	41	17 677,4	5,0	42	14 267,2	4,7
	w tym: 500 - 1 000	16	11 755,4		12	7 850,2	
	300 - 500	8	3 208,2		9	3 514,9	
	100 - 300	13	2 557,7		15	2 526,0	
	- 100	4	156,1		6	376,1	
4	Banki komercyjne	77	349 021,9	100,0	83	305 034,5	100,0

¹ Suma aktywów pomniejszona o umorzenia oraz utworzone rezerwy celowe i na deprecjację.

Tabela 11

Udział największych¹ banków w systemie bankowym (w %)

Stan na koniec	5 banków	10 banków	15 banków
1	2	3	4
w aktywach (netto)			
1998	42,9	62,3	75,1
1999	47,7	67,7	79,0
w depozytach sektora niefinansowego			
1998	51,0	66,7	78,7
1999	55,4	71,0	83,5
w kredytach (brutto) dla sektora niefinansowego			
1998	35,7	60,7	72,9
1999	46,0	68,1	77,4

Tabela 12

Udział kredytów, papierów wartościowych oraz depozytów w sumie bilansowej

Stan na koniec	System bankowy	Banki komercyjne	z tego z przewagą kapitału		Banki spółdzielcze
			polskiego	zagranicznego	
1	2	3	4	5	6
Udział kredytów (netto) dla sektora niefinansowego w sumie bilansowej (w %)					
1993	30,1	30,0	29,9	31,5	32,5
1994	27,7	27,3	26,9	38,4	35,2
1995	29,6	29,3	28,8	41,1	34,1
1996	34,2	33,7	32,6	40,0	45,0
1997	37,7	37,3	35,9	44,9	45,6
1998	37,5	37,2	34,7	49,4	43,3
1999	41,5	41,1	37,7	44,7	49,9
Udział papierów wartościowych (netto) w sumie bilansowej (w %)					
1993	23,6	25,1	25,5	9,9	3,3
1994	28,2	29,7	30,2	14,3	2,9
1995	31,0	32,3	32,8	19,8	5,0
1996	31,4	32,6	34,6	20,5	8,0
1997	26,6	27,3	29,6	15,5	10,3
1998	26,9	27,7	29,7	18,2	8,5
1999	23,8	24,5	27,2	21,7	8,0
Udział depozytów sektora niefinansowego w sumie bilansowej (w %)					
1993	55,7	55,1	55,4	46,5	64,3
1994	60,0	59,6	59,9	51,8	67,1
1995	57,0	56,6	57,3	42,1	65,3
1996	56,7	56,1	57,1	50,4	67,4
1997	58,3	57,9	59,7	48,4	67,4
1998	58,8	58,3	60,3	48,4	71,2
1999	60,7	60,2	61,6	58,6	72,0

¹ Pod względem aktywów netto.

Tabela 13

Struktura portfela papierów wartościowych banków komercyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w mln zł		Struktura w %		Zmiana stanu
		31.12.98	31.12.99	31.12.98	31.12.99	w mln zł
1	2	3	4	5	6	7
1	Papiery wartościowe z prawem do kapitału, z tego emitowane przez:	1 147,0	1 504,0	1,4	1,8	357,0
	- podmioty krajowe	1 146,9	1 418,5	1,4	1,7	271,6
	- podmioty zagraniczne	0,1	85,5	0,0	0,1	85,4
2	Papiery wartościowe dłużne, z tego emitowane przez:	83 621,8	83 964,8	98,5	98,1	343,0
	- podmioty krajowe	82 563,4	81 927,9	97,3	95,7	-635,5
	- Skarb Państwa, z tego:	52 283,8	54 403,2	61,6	63,5	2 119,3
	- bony skarbowe	16 010,9	15 630,7	18,9	18,3	-380,1
	- obligacje	36 273,0	38 772,4	42,7	45,3	2 499,5
	- NBP, z tego:	28 056,1	24 366,4	33,1	28,5	-3 689,8
	- bony pieniężne	28 056,1	10 975,8	33,1	12,8	-17 080,4
	- obligacje	-	13 390,6	x	15,6	13 390,6
	- pozostałe podmioty krajowe	2 223,4	3 158,4	2,6	3,7	935,0
	- podmioty zagraniczne	1 058,4	2 036,9	1,2	2,4	978,5
3	Pozostałe papiery wartościowe	89,0	148,4	0,1	0,2	59,4
4	Papiery wartościowe ogółem (brutto)	84 857,8	85 617,2	100,0	100,0	759,4

Tabela 14

Należności brutto banków komercyjnych od sektora niefinansowego (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w mln zł	Struktura w %	Dynamika 12.98 = 100	
				nominalna	realna
1	2	3	4	5	6
1	Należności brutto, w tym:	155 188,3	96,4	126,1	114,8
	- normalne kredyty konsumpcyjne	26 197,8		146,5	133,4
	- należności pod obserwacją	9 685,1		x	x
	- należności zagrożone,	20 795,0		155,2	141,3
	w tym stracone	7 395,9		123,6	112,6
2	Odsetki,	5 100,2	3,2	107,7	98,1
	w tym zagrożone	4 000,1		105,5	96,1
3	Należności z tytułu dopłat do oproc. kredytów preferencyjnych	222,9	0,1	49,0	44,6
4	Pozostałe należności	455,1	0,3	102,7	93,5
5	Należności ogółem (1+2+3+4)	160 966,5	100,0	125,0	113,8

Tabela 15

Należności brutto banków komercyjnych od podmiotów gospodarczych i osób prywatnych
(stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w mln zł	Struktura w %	Dynamika 12.98 = 100
1	2	3	4	5
1	Należności od podmiotów gospodarczych	119 420,0	77,0	118,9
2	Należności od osób prywatnych,	34 041,7	21,9	153,3
	w tym kredyty konsumpcyjne ¹	28 326,3	18,3	147,1
	w tym kredyty ratalne	12 889,5	8,3	154,2
3	Należności od pozostałych jednostek niefinansowych	1 726,6	1,1	363,5
4	Należności od sektora niefinansowego (1+2+3)	155 188,3	100,0	126,1

Tabela 16

Należności zagrożone brutto banków komercyjnych od sektora niefinansowego
(stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Należności zagrożone			Udział należności zagrożonych w %	
		Kwota w mln zł	Struktura w %	Dynamika 12.98=100	31.12.98	31.12.99
					6	7
1	2	3	4	5	6	7
1	Należności od podmiotów gospodarczych	18 426,0	88,6	154,2	11,9	15,4
2	Należności od osób prywatnych	2 250,2	10,8	156,5	6,5	6,6
	w tym: kredyty konsumpcyjne	2 128,5	10,2	155,0	7,1	7,5
	w tym: kredyty ratalne	1 116,7	5,4	149,3	8,9	8,7
3	Należności od pozostałych jednostek niefinansowych	118,8	0,6	912,2	2,7	6,9
4	Należności od sektora niefinansowego (1+2+3)	20 795,0	100,0	155,2	10,9	13,4

Tabela 17

Pokrycie należności i zobowiązań pozabilansowych rezerwami celowymi

Lp.	Kategoria należności	Rezerwy celowe (w procentach portfela)		
		wymagane	utworzone	
			31.12.1998	31.12.1999
1	2	3	4	5
1	Normalne kredyty konsumpcyjne	0,5	-	0,9
2	Należności pod obserwacją	0,5	-	1,7
3	Ponizżej standardu	20,0	22,4	21,3
4	Wątpliwe	50,0	53,9	54,9
5	Stracone	100,0	99,9	100,7
6	Ogółem		102,0	104,3

¹ Kredyty, skupione wierzytelności i zrealizowane gwarancje z tytułu kredytów konsumpcyjnych.

Tabela 18

Udział należności zagrożonych w należnościach brutto od podmiotów niefinansowych (w %)

Lp.	Okres	Udział należności zagrożonych w należnościach brutto			
		Ogółem	w tym:		
			poniżej standardu	wątpliwe	stracone
1	2	3	4	5	6
System bankowy					
1	1993	30,1	7,3	6,1	16,7
2	1994	27,9	5,8	5,4	16,7
3	1995	20,4	5,2	3,4	11,8
4	1996	12,7	3,9	1,6	7,2
5	1997	10,2	3,8	1,2	5,2
6	1998	10,5	3,9	1,9	4,7
7	31.03.1999	11,0	4,2	2,2	4,6
8	30.06.1999	11,5	4,3	2,6	4,6
9	30.09.1999	11,8	4,2	3,1	4,5
10	31.12.1999	12,9	5,0	3,3	4,6
Banki komercyjne					
1	1993	31,0	7,5	6,4	17,1
2	1994	28,5	5,9	5,7	16,9
3	1995	20,9	5,4	3,5	12,0
4	1996	13,2	4,1	1,7	7,4
5	1997	10,5	3,9	1,2	5,4
6	1998	10,9	4,0	2,0	4,9
7	31.03.1999	11,4	4,3	2,3	4,8
8	30.06.1999	12,0	4,4	2,8	4,8
9	30.09.1999	12,3	4,4	3,2	4,7
10	31.12.1999	13,4	5,2	3,4	4,8
Banki spółdzielcze					
1	1993	24,4	5,5	4,1	14,8
2	1994	21,3	3,8	2,4	15,1
3	1995	11,7	1,9	1,1	8,7
4	1996	5,3	1,2	0,4	3,7
5	1997	3,7	1,1	0,4	2,2
6	1998	3,5	1,2	0,5	1,8
7	31.03.1999	3,3	1,2	0,4	1,7
8	30.06.1999	3,3	1,3	0,4	1,6
9	30.09.1999	3,4	1,3	0,5	1,6
10	31.12.1999	3,6	1,3	0,5	1,7

Tabela 19

Struktura należności brutto banków komercyjnych od sektora niefinansowego

Lp.	Wyszczególnienie	a) ogółem b) złotowe c) dewizowe	Należności brutto stan na 31.12.1999		w tym:					Udział należności zagrożonych w należnościach (w %)	
					należności pod obserwacją	należności zagrożone ogółem		w tym: zagrożone kredyty konsumpcyjne			
			kwota w mln zł	dynamika 12.98 = 100	kwota w mln zł	kwota w mln zł	dynamika 12.98 = 100	kwota w mln zł	dynamika 12.98 = 100	31.12.98	31.12.99
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	Banki z przewagą kapitału polskiego	a	73 152,7	76,3	4 343,5	10 159,1	100,2	1 244,4	110,3	10,6	13,9
		b	59 915,0	78,9	3 221,9	8 516,4	97,9	1 195,9	108,6	11,5	14,2
		c	13 237,7	66,3	1 121,6	1 642,7	113,8	48,5	177,7	7,2	12,4
2	Banki z przewagą kapitału zagranicznego	a	82 035,6	301,9	5 341,6	10 635,9	326,8	884,1	361,0	11,4	13,0
		b	62 290,4	330,7	3 874,1	7 934,9	311,8	875,0	359,8	13,0	12,7
		c	19 745,2	236,7	1 467,5	2 701,0	380,3	9,1	568,7	7,7	13,7
3	Banki komercyjne ogółem (1+2)	a	155 188,3	126,1	9 685,1	20 795,0	155,2	2 128,5	155,0	10,9	13,4
		b	122 205,4	128,9	7 096,0	16 451,3	146,3	2 070,9	154,1	11,8	13,5
		c	32 982,9	116,5	2 589,1	4 343,7	201,7	57,6	199,3	7,4	13,2

Tabela 20

Struktura rodzajowa kredytów mieszkaniowych systemu bankowego (w mln zł) - stan na 31.12.1999 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Sektor niefinansowy	w tym:				Udzielone gminom
			zabezpieczone hipoteką i objęte wykupem odsetek ¹	inne objęte wykupem odsetek ²	refinansowane przez Bud-Bank SA ³	pozostałe	
1	2	3	4	5	6	7	8
I. Kredyty dla osób prywatnych							
1.1	Kredyty mieszkaniowe razem, w tym:	5 853,2	95,8	15,4	56,4	5 685,6	x
1.2	normalne	5 558,2	84,5	3,9	49,8	5 420,0	x
1.3	pod obserwacją	175,9	0,2	0,1	2,5	173,1	x
1.4	zagrożone	119,1	11,1	11,4	4,1	92,5	x
1.5	Udział kredytów zagrożonych w kredytach mieszkaniowych (w %)	2,0	11,6	74,0	7,3	1,6	x
1.6	Utworzone rezerwy celowe	43,9	5,8	4,2	1,0	32,9	x
II. Kredyty dla podmiotów gospodarczych							
2.1	Kredyty mieszkaniowe razem, w tym:	5 749,5	0,1	3 914,1	0,5	1 834,8	x
2.2	normalne	4 846,6	0,1	3 470,5	0,5	1 375,5	x
2.3	pod obserwacją	25,8	0,0	0,0	0,0	25,8	x
2.4	zagrożone	877,1	0,0	443,6	0,0	433,5	x
2.5	Udział kredytów zagrożonych w kredytach mieszkaniowych (w %)	15,3	0,0	11,3	0,0	23,6	x
2.6	Utworzone rezerwy celowe	194,3	0,0	113,7	0,0	80,6	x
III. Ogółem							
3.1	Kredyty mieszkaniowe razem, w tym:	11 602,7	95,9	3 929,5	56,9	7 520,4	111,2
3.2	normalne	10 404,8	84,5	3 474,6	50,3	6 795,4	111,2
3.3	pod obserwacją	201,7	0,2	0,2	2,5	198,8	0,0
3.4	zagrożone	996,2	11,2	454,7	4,1	526,2	0,0
3.5	Udział kredytów zagrożonych w kredytach mieszkaniowych (w %)	8,6	11,7	11,6	7,2	7,0	0,0
3.6	Utworzone rezerwy celowe	238,2	5,8	117,9	1,0	113,5	0,0
3.7	Rezerwa ogólna na zagrożone kredyty mieszkaniowe						

¹ Kredyty "hipoteczne" udzielone osobom prywatnym do 31.03.1995 r., spłacane przez kredytobiorców wg tzw. ilorazu, objęte przejściowym wykupem części należnych odsetek przez budżet państwa.

² Tzw. "stare" kredyty mieszkaniowe, udzielone na podstawie uchwał rządowych w latach 1965 - 1992, spłacane wg tzw. normatywu i ilorazu, objęte przejściowym wykupem części należnych odsetek przez budżet państwa.

³ Kredyty finansowane ze środków Funduszu Hipotecznego, którym zarządza Bud-Bank SA, a udzielane przez banki uczestniczące w programie rozwoju budownictwa mieszkaniowego w ramach podpisanych umów o współpracy z Bud-Bankiem SA.

Tabela 21

Zobowiązania banków komercyjnych wobec sektora niefinansowego

Lp.	Wyszczególnienie	Wartość w mln zł stan na 31.12.1999			Dynamika nominalna 12.1998=100			Dynamika realna 12.1998=100			Struktura ogółem (w %)	
		ogółem	złote	dewizy	ogółem	złote	dewizy	ogółem	złote	dewizy	12.98	12.99
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1	Depozyty bieżące, w tym:	58 283,5	46 027,3	12 256,2	120,6	121,5	117,2	109,8	110,6	106,7	26,1	27,0
	- podmiotów gospodarczych	23 024,8	19 997,2	3 027,6	120,0	119,9	120,4	109,2	109,2	109,6	10,3	10,7
	- osób prywatnych	32 886,1	24 076,3	8 809,8	120,2	122,5	114,1	109,4	111,6	103,9	14,8	15,2
	- pozostałych podmiotów	2 372,6	1 953,8	418,8	133,1	125,7	183,7	121,2	114,4	167,3	1,0	1,1
2	Depozyty terminowe i zablokowane, w tym:	151 686,5	122 642,3	29 044,2	117,2	116,0	122,5	106,8	105,7	111,6	69,7	70,3
	- podmiotów gospodarczych	31 341,7	25 948,4	5 393,3	128,2	137,4	97,1	116,8	125,1	88,5	13,2	14,5
	- osób prywatnych	115 693,5	92 194,1	23 499,4	114,2	110,8	129,9	104,0	100,9	118,3	54,6	53,6
	- pozostałych podmiotów	4 651,3	4 499,8	151,5	127,5	125,4	257,7	116,2	114,2	234,7	2,0	2,2
3	Rachunki inwestycyjne w BBM	272,5	272,5	0,0	92,0	92,0		83,8	83,8		0,2	0,1
4	Odsetki	4 956,3	4 538,2	418,1	82,9	80,1	132,8	75,5	73,0	121,0	3,2	2,3
5	Pozostałe zobowiązania	752,5	567,9	184,6	49,4	64,6	28,7	45,0	58,8	26,1	0,8	0,3
6	Odsetki od rachunków inwestycyjnych	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0		0,0	0,0		0,0	0,0
7	Zobowiązania ogółem, w tym:	215 951,3	174 048,2	41 903,1	116,4	115,7	119,3	106,0	105,4	108,7	100,0	100,0
	- depozyty ogółem (poz. 1+2)	209 970,0	168 669,6	41 300,4	118,1	117,5	120,9	107,6	107,0	110,1	95,8	97,2
	podmiotów gospodarczych	54 366,5	45 945,6	8 420,9	124,6	129,2	104,4	113,5	117,6	95,1	23,5	25,2
	osób prywatnych	148 579,6	116 270,4	32 309,2	115,5	113,0	125,2	105,2	102,9	114,0	69,4	68,8
	pozostałych podmiotów	7 023,9	6 453,6	570,3	129,4	125,5	198,8	117,8	114,3	181,1	2,9	3,3

Tabela 22

Suma funduszy podstawowych i uzupełniających banków (w mln zł)

Stan na koniec	Banki komercyjne			Banki spółdzielcze	System bankowy
	ogółem	z tego z przewagą kapitału			
		polskiego	zagranicznego		
1	2	3	4	5	6
1993	5 966,6	5 822,9	143,7	515,9	6 482,5
1994	8 998,4	8 647,1	351,3	539,5	9 537,9
1995	11 857,5	10 897,2	960,3	670,5	12 528,0
1996	15 723,4	12 260,8	3 462,6	801,7	16 525,1
1997	20 206,9	15 115,3	5 091,6	1 011,7	21 218,6
1998	25 796,7	19 156,3	6 640,4	1 198,5	26 995,2
1999	29 588,9	14 043,0	15 545,9	1 368,5	30 957,4

Tabela 23

Fundusze własne banków (w mln zł)

Stan na koniec	Banki komercyjne			Banki spółdzielcze	System bankowy
	ogółem	z tego z przewagą kapitału			
		polskiego	zagranicznego		
1	2	3	4	5	6
1993	3 270,5	3 129,4	141,1	123,9	3 394,4
1994	5 193,0	4 851,8	341,2	63,5	5 256,5
1995	7 349,6	6 463,3	886,3	311,3	7 660,9
1996	12 024,2	8 754,1	3 270,1	502,0	12 526,2
1997	17 108,9	12 235,2	4 873,7	751,6	17 860,5
1998	21 500,8	15 063,7	6 437,1	966,8	22 467,6
1999	24 607,3	10 146,7	14 460,6	1 208,9	25 816,2

Tabela 24

Struktura banków komercyjnych według współczynnika wypłacalności

Lp.	Współczynnik wypłacalności w %	Liczba banków na koniec						
		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	8 i powyżej	69	64	68	73	73	75	69
	w tym: 30-	24	30	26	24	20	18	17
	15 - 30	26	21	27	21	27	23	31
	12 - 15	4	5	7	15	15	14	7
	8 - 12	15	8	8	13	11	20	14
2	poniżej 8	18	18	13	8	8	8	8
	w tym: 2 - 8	5	2	2	1	2	3	3
	0 - 2	0	1	0	0	0	0	0
	poniżej 0	13	15	11	7	6	5	5
3	Ogółem (1+2)	87	82	81	81	81	83	77
4	Mediana (Me)	16,5	20,8	18,5	17,5	16,9	15,0	16,6
5	Średnia arytmetyczna (x)	9,4	11,5	11,5	12,3	12,5	11,7	13,2

Tabela 25

Struktura banków spółdzielczych według współczynnika wypłacalności

Lp.	Współczynnik wypłacalności w %	Liczba banków na koniec						
		1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1	8 i powyżej	1300	1188	1144	1074	1119	1087	738
	w tym: 30 -	125	60	61	22	16	18	21
	15 - 30	788	689	613	380	384	380	267
	12 - 15	205	241	217	267	310	312	205
	8 - 12	182	198	253	405	409	226	245
2	poniżej 8	353	424	366	320	176	102	43
	w tym: 2 - 8	114	94	119	169	120	79	34
	0 - 2	19	21	32	26	17	7	3
	poniżej 0	220	309	215	125	39	16	6
3	Ogółem (1+2)	1653	1612	1510	1394	1295	1189	781
4	Średnia arytmetyczna (x)	4,7	2,2	8,4	8,8	11,1	11,8	12,8

Tabela 26

Pozycje pozabilansowe w systemie bankowym

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota w mln zł		Struktura w %		Dynamika 12.98=100	
		12.98	12.99	12.98	12.99	nominalna	realna
1	2	3	4	5	6	7	8
1	Pozabilansowe zobowiązania warunkowe udzielone	45 836,9	58 714,1	28,5	22,5	128,1	116,7
2	Pozabilansowe zobowiązania związane z realizacją operacji kupna /sprzedaży	115 056,0	202 089,7	71,5	77,5	175,6	160,0
	- operacje walutowe	90 619,7	123 922,3	56,3	47,5	136,7	124,5
	- zobowiązania z tytułu operacji instrumentami finansowymi	9 230,2	52 638,5	5,7	20,2	570,3	519,4
	- pozostałe zobowiązania	15 206,1	25 528,9	9,5	9,8	167,9	152,9
3	Zobowiązania pozabilansowe ogółem	160 892,9	260 803,7	100,0	100,0	162,1	147,6

Tabela 27

Relacja pozycji pozabilansowych do aktywów netto i funduszy własnych

Lp.	Wyszczególnienie	w % aktywów netto		w % funduszy własnych	
		12.98	12.99	12.98	12.99
1	2	3	4	5	6
1	Banki komercyjne	52,6	74,5	746,2	1 057,0
2	Banki spółdzielcze	3,4	4,5	47,7	57,9
3	System bankowy	50,5	71,6	716,1	1 010,2

Tabela 28

Pozabilansowe operacje walutowe w bankach komercyjnych

Wyszczególnienie	Kwota w mln zł		Struktura w %		Dynamika 12.98=100	
	12.98	12.99	12.98	12.99	nominalna	realna
1	2	3	4	5	6	7
Operacje walutowe, w tym:	90 619,7	123 922,3	100,0	100,0	136,7	124,5
-bieżące operacje wymiany	35 540,5	8 604,2	39,2	6,9	24,2	22,0
-operacje depozytowe	5 033,0	1 819,0	5,6	1,5	36,1	32,9
-terminowe operacje wymiany	49 926,1	113 220,4	55,1	91,4	226,8	206,5
-różnice z tytułu transakcji swap	120,1	278,7	0,1	0,2	232,1	211,4

Tabela 29

Przychody ogółem, koszty całkowite oraz wynik finansowy banków

Okres	System bankowy	Banki komercyjne	z tego z przewagą kapitału			w tym banki giełdowe	Banki spółdzielcze
			polskiego	w tym państwowego	zagranicznego		
1	2	3	4	5	6	7	8
Przychody ogółem w mln zł							
1993	19 099,9	17 557,5	17 135,6	15 394,5	421,9	754,1	1 542,4
1994	23 997,3	22 402,0	21 635,7	17 898,1	766,3	2 742,8	1 595,3
1995	28 661,8	26 971,7	25 689,9	18 971,5	1 281,8	6 172,3	1 690,1
1996	33 550,6	31 651,9	26 880,0	22 029,8	4 771,9	7 460,5	1 898,7
1997	45 225,6	42 853,1	35 036,2	22 949,2	7 817,0	14 378,4	2 372,5
1998	64 415,7	61 783,2	45 414,8	27 231,8	16 368,5	28 472,4	2 632,4
1999	79 125,7	76 517,4	32 350,1	15 553,2	44 167,3	48 596,9	2 608,2
Koszty całkowite w mln zł							
1993	18 172,9	16 505,2	16 219,4	14 486,7	285,8	656,3	1 667,7
1994	22 794,5	21 047,0	20 494,6	16 973,7	552,4	2 149,3	1 747,5
1995	23 970,2	22 420,7	21 406,1	16 097,3	1 014,6	4 704,3	1 549,5
1996	27 147,6	25 513,8	21 681,7	17 866,3	3 832,1	5 749,2	1 633,8
1997	38 568,9	36 547,1	29 788,4	20 084,0	6 758,8	11 526,9	2 021,8
1998	59 760,3	57 413,0	42 503,8	26 281,8	14 909,2	25 467,4	2 347,3
1999	73 473,8	71 189,4	29 214,0	14 372,3	41 975,4	44 793,5	2 284,4
Wynik finansowy brutto w mln zł							
1993	927,0	1 052,2	916,1	907,8	136,1	97,8	-125,3
1994	1 202,8	1 355,0	1 141,1	924,4	213,9	593,5	-152,2
1995	4 691,6	4 551,0	4 283,7	2 874,3	267,3	1 468,0	140,6
1996	6 403,0	6 138,2	5 198,3	4 163,5	939,9	1 711,3	264,8
1997	6 656,7	6 306,0	5 247,8	2 865,2	1 058,2	2 851,6	350,6
1998	4 655,4	4 370,3	2 911,0	950,0	1 459,3	3 005,0	285,1
1999	5 651,9	5 328,0	3 136,1	1 180,9	2 191,9	3 803,4	323,8
Wynik finansowy netto w mln zł							
1993	-401,0	-214,4	-327,2	-257,5	112,8	51,5	-186,6
1994	121,7	316,7	180,4	224,6	136,3	362,8	-195,0
1995	2 848,3	2 761,5	2 609,5	1 787,7	152,0	898,0	86,8
1996	4 420,5	4 229,1	3 643,2	2 995,9	585,9	1 115,4	191,4
1997	4 495,6	4 270,1	3 625,2	2 063,6	644,9	1 854,8	225,4
1998	1 824,9	1 648,4	725,2	-383,3	923,2	1 837,7	176,5
1999	3 491,3	3 288,2	2 052,3	937,4	1 235,9	2 369,3	203,1

Tabela 30

Poziom kosztów oraz rentowność (brutto i netto)

Okres	System bankowy	Banki komercyjne	z tego z przewagą kapitału			w tym banki giełdowe	Banki spółdzielcze
			polskiego	w tym państwowego	zagranicznego		
1	2	3	4	5	6	7	8
Rentowność brutto (wynik finansowy brutto / koszty całkowite) w %							
1993	5,1	6,4	5,7	6,3	47,6	14,9	-7,5
1994	5,3	6,4	5,6	5,4	38,7	27,6	-8,7
1995	19,6	20,3	20,0	17,9	26,3	31,2	9,1
1996	23,6	24,1	24,0	23,3	24,5	29,8	16,2
1997	17,3	17,3	17,6	14,3	15,7	24,7	17,3
1998	7,8	7,6	6,9	3,6	9,8	11,8	12,2
1999	7,7	7,5	10,7	8,2	5,2	8,5	14,2
Rentowność netto (wynik finansowy netto / koszty całkowite) w %							
1993	-2,2	-1,3	-2,0	-1,8	39,5	7,9	-11,2
1994	0,5	1,5	0,9	1,3	24,7	16,9	-11,2
1995	11,9	12,3	12,2	11,1	15,0	19,1	5,6
1996	16,3	16,6	16,8	16,8	15,3	19,4	11,7
1997	11,7	11,7	12,2	10,3	9,5	16,1	11,2
1998	3,1	2,9	1,7	-1,5	6,2	7,2	7,5
1999	4,8	4,6	7,0	6,5	2,9	5,3	8,9
Poziom kosztów (koszty całkowite / przychody ogółem) w %							
1993	95,1	94,0	94,7	94,1	67,7	87,0	108,1
1994	95,0	94,0	94,7	94,8	72,1	78,4	109,5
1995	83,6	83,1	83,3	84,8	79,2	76,2	91,7
1996	80,9	80,6	80,7	81,1	80,3	77,1	86,1
1997	85,3	85,3	85,0	87,5	86,5	80,2	85,2
1998	92,8	92,9	93,6	96,5	91,1	89,5	89,2
1999	92,9	93,0	90,3	92,4	95,0	92,2	87,6

Tabela 31

Wybrane wskaźniki charakteryzujące efektywność banków komercyjnych¹

Lp.	Wyszczególnienie	12.98	03.99	06.99	09.99	12.99
1	2	3	4	5	6	7
1	Liczba banków objętych analizą	79	78	78	77	75
2	Aktywa przychodowe w % aktywów netto	83,44	83,07	81,84	86,43	86,87
3	Aktywa pracujące w % aktywów netto	82,41	81,83	80,40	84,74	84,99
4	Odsetki otrzymane w % śr. aktywów netto ²	14,70	11,76	11,26	10,96	11,16
5	Odsetki zapłacone w % śr. aktywów netto	10,02	7,70	7,23	7,04	7,12
6	Wynik z odsetek w % śr. aktywów netto	4,68	4,06	4,04	3,92	4,05
7	Wynik z działalności podstawowej ³ w % śr. aktywów netto	6,64	6,03	6,03	5,82	6,01
8	Koszty działania banku w % śr. aktywów netto	3,69	3,30	3,41	3,39	3,58
9	Wynik brutto w % śr. aktywów netto	1,71	2,43	1,97	2,14	1,69
10	Wynik netto w % śr. aktywów netto ROA	0,67	1,59	1,32	1,40	1,04
11	Wynik netto w % śr. funduszy podstawowych	9,17	21,82	18,10	18,97	14,23

Tabela 32

Koszty działania banków komercyjnych

Lp.	Wyszczególnienie	Banki z przewagą kapitału			
		polskiego		zagranicznego	
		1998	1999	1998	1999
1	2	3	4	5	6
1	Koszty budynków / 1 oddział (w tys. zł)	553,9	477,0	907,5	749,0
2	Pozostałe koszty rzeczowe / 1 oddział (w tys. zł)	1 174,1	1 261,0	2 271,4	1 558,7
3	Koszt wynagrodzeń ⁴ / 1 pracownika (w tys. zł)	34,5	36,8	52,8	50,1
4	Koszt wynagrodzeń / zysk brutto (w %)	155,4	101,1	64,4	145,0
5	Średnie m-czne wynagrodzenie pracownika (w zł)	1 975,0	2 577,0	3 074,5	3 550,6
6	Zysk brutto / 1 pracownika (w tys. zł)	22,2	36,4	82,0	34,6

¹ Na podstawie Raportu Wskaźników Ekonomiczno - Finansowych Banku na Tle Grupy Rówieśniczej.

² Pomniejszonych o odsetki zapadłe od należności zagrożonych.

³ Suma wyniku: odsetkowego, z prowizji i opłat, z operacji wymiany oraz operacji papierami wartościowymi.

⁴ Koszt wynagrodzeń z narzutami.

Tabela 33

Rachunek zysków i strat banków w 1999 r. (w mln zł)

1	Wyszczególnienie	Banki komercyjne	z tego:				Banki giełdowe	Banki spółdzielcze	System bankowy
			z przewagą kapitału polskiego	z tego:		z przewagą kapitału zagranicznego			
				państwowego	prywatnego				
2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	Przychody z tytułu odsetek, w tym:	34 457,4	17 532,8	10 261,3	7 271,5	16 924,6	17 258,9	2 083,2	36 540,6
	- od instytucji finansowych	3 828,9	1 685,3	595,5	1 089,8	2 143,6	1 427,5	403,6	4 232,5
	- od klientów i sektora budżetowego	19 974,0	9 389,7	4 861,0	4 528,7	10 584,3	11 013,8	1 526,5	21 500,5
	- od papierów wartościowych	9 184,3	5 422,6	3 965,5	1 457,1	3 761,7	4 278,8	150,2	9 334,6
	- pozostałe	1 470,1	1 035,2	839,2	196,0	434,9	538,8	2,9	1 473,0
II	Koszty odsetek, w tym:	21 721,0	11 088,0	6 335,1	4 753,0	10 633,0	10 836,2	1 041,8	22 762,9
	- od instytucji finansowych	4 764,4	1 970,4	363,7	1 606,7	2 794,0	2 725,5	25,3	4 789,7
	- od klientów i sektora budżetowego	16 746,4	9 041,7	5 941,2	3 100,5	7 704,7	7 993,6	1 015,7	17 762,1
	- pozostałe	210,2	75,9	30,2	45,7	134,3	117,0	0,9	211,0
III	Wynik z tytułu odsetek (I-II)	12 736,4	6 444,8	3 926,2	2 518,5	6 291,6	6 422,7	1 041,4	13 777,8
IV	Przychody z tytułu prowizji	4 645,2	2 167,9	1 062,9	1 105,0	2 477,3	2 757,2	374,4	5 019,6
V	Koszty z tytułu prowizji	626,8	326,7	170,6	156,1	300,2	277,2	16,1	642,9
VI	Wynik z tytułu prowizji (IV-V)	4 018,4	1 841,3	892,3	948,9	2 177,1	2 480,0	358,3	4 376,7
VII	Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	893,7	809,6	82,3	727,3	84,1	797,1	0,5	894,2
VIII	Wynik na operacjach finansowych	819,8	474,5	42,6	431,9	345,3	666,5	3,0	822,8
	Przychody z operacji wymiany walutowej	28 192,3	7 283,7	2 749,7	4 534,0	20 908,6	22 284,5	0,0	28 192,3
	Koszty operacji wymiany walutowej	26 436,1	6 633,7	2 631,1	4 002,6	19 802,5	21 087,9	0,0	26 436,1
IX	Wynik z pozycji wymiany	1 756,2	650,0	118,7	531,4	1 106,1	1 196,6	0,0	1 756,2
X	Wynik na działalności bankowej	20 224,4	10 220,2	5 062,1	5 158,1	10 004,3	11 563,0	1 403,2	21 627,6
XI	Pozostałe przychody operacyjne	1 049,9	715,7	206,9	508,8	334,2	731,7	27,1	1 077,0
XII	Pozostałe koszty operacyjne	421,3	191,3	54,6	136,7	230,0	264,6	17,8	439,1
XIII	Koszty działania banku	11 374,0	5 580,8	3 198,5	2 382,3	5 793,2	5 949,5	976,0	12 350,0
	- w tym koszty wynagrodzeń z narzutami	6 351,2	3 171,3	1 840,5	1 330,9	3 179,9	3 449,5	730,0	7 081,2
XIV	Amortyzacja śr. trwałych oraz wart. niematerialnych i prawnych	1 595,4	878,3	556,8	321,5	717,1	807,4	65,2	1 660,6
XV	Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	6 881,0	3 346,8	1 226,7	2 120,1	3 534,2	4 003,2	165,6	7 046,6
XVI	Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji	4 326,6	2 198,7	948,8	1 250,0	2 127,8	2 534,0	117,9	4 444,5
XVII	Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XV-XVI), w tym:	2 554,5	1 148,1	277,9	870,2	1 406,4	1 469,3	47,7	2 602,1
	- różnica wart. rezerw na należn., zobow. warunk. i inne, rez. na ryzyko ogólne	2 325,4	1 050,1	255,7	794,3	1 275,3	1 310,4	47,6	2 373,0
	- różnica aktualizacji wartości majątku finansowego	229,1	98,0	22,2	75,8	131,1	158,9	0,1	229,2
XVIII	Wynik z działalności operacyjnej (X+XI-XII-XIII-XIV+/-XVII)	5 329,2	3 137,4	1 181,1	1 956,3	2 191,8	3 803,9	323,7	5 652,8
XIX	Wynik na operacjach nadzwyczajnych	-1,1	-1,3	-0,3	-1,0	0,1	-0,5	0,2	-1,0
XX	Wynik finansowy brutto (XVIII+/-XIX)	5 328,0	3 136,1	1 180,9	1 955,2	2 191,9	3 803,4	323,8	5 651,9
XXI	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	2 039,8	1 083,8	243,5	840,3	956,0	1 434,0	120,7	2 160,5
XXII	Wynik finansowy netto	3 288,2	2 052,3	937,4	1 114,9	1 235,9	2 369,3	203,1	3 491,3
	Przychody ogółem	76 517,4	32 350,1	15 553,2	16 796,9	44 167,3	48 596,9	2 608,2	79 125,7
	Koszty ogółem (całkowite)	71 189,4	29 214,0	14 372,3	14 841,7	41 975,4	44 793,5	2 284,4	73 473,8

Tabela 34

Rachunek zysków i strat banków w 1998 r.¹ (w mln zł)

1	Wyszczególnienie	Banki komercyjne	z tego:				Banki giełdowe	Banki spółdzielcze	System bankowy
			z przewagą kapitału polskiego	z tego:		z przewagą kapitału zagranicznego			
				państwowego	prywatnego				
2	3	4	5	6	7	8	9	10	
I	Przychody z tytułu odsetek, w tym:	37 768,8	30 577,1	19 023,8	11 553,3	7 191,7	15 166,4	2 244,5	40 013,3
	- od instytucji finansowych	4 017,2	2 786,5	1 209,6	1 576,9	1 230,6	1 444,3	439,9	4 457,1
	- od klientów i sektora budżetowego	20 400,8	16 002,6	8 970,0	7 032,6	4 398,2	8 714,9	1 599,7	22 000,5
	- od papierów wartościowych	11 400,3	9 886,6	7 333,7	2 553,0	1 513,7	4 499,5	204,5	11 604,9
	- pozostałe	1 950,5	1 901,3	1 510,5	390,8	49,2	507,7	0,3	1 950,8
II	Koszty odsetek, w tym:	25 646,4	21 061,7	13 227,7	7 834,0	4 584,6	10 058,2	1 288,1	26 934,4
	- od instytucji finansowych	5 042,5	3 350,3	1 246,0	2 104,3	1 692,3	2 149,6	34,5	5 077,1
	- od klientów i sektora budżetowego	20 358,1	17 551,5	11 969,6	5 581,9	2 806,6	7 761,3	1 252,4	21 610,5
	- pozostałe	245,7	159,9	12,1	147,8	85,8	147,3	1,2	246,9
III	Wynik z tytułu odsetek (I-II)	12 122,5	9 515,4	5 796,2	3 719,3	2 607,0	5 108,2	956,4	13 078,9
IV	Przychody z tytułu prowizji	3 417,1	2 671,1	1 430,0	1 241,2	745,9	1 852,7	268,9	3 686,0
V	Koszty z tytułu prowizji	448,7	333,2	190,7	142,5	115,4	187,1	10,2	458,9
VI	Wynik z tytułu prowizji (IV-V)	2 968,4	2 337,9	1 239,2	1 098,7	630,5	1 665,7	258,7	3 227,1
VII	Przychody z akcji, udziałów i innych papierów wartościowych	415,3	386,7	108,6	278,2	28,6	315,3	0,1	415,4
VIII	Wynik na operacjach finansowych	187,6	106,3	-213,4	319,8	81,3	370,1	2,2	189,9
	Przychody z operacji wymiany walutowej	14 509,8	7 074,4	4 440,1	2 634,2	7 435,4	8 188,0	0,0	14 509,8
	Koszty operacji wymiany walutowej	12 823,3	6 016,3	4 031,0	1 985,3	6 807,0	7 192,3	0,0	12 823,3
IX	Wynik z pozycji wymiany	1 686,5	1 058,1	409,1	648,9	628,4	995,7	0,0	1 686,5
X	Wynik na działalności bankowej	17 380,2	13 404,5	7 339,7	6 064,8	3 975,7	8 455,0	1 217,5	18 597,7
XI	Pozostałe przychody operacyjne	685,8	586,1	331,0	255,1	99,7	309,9	24,9	710,7
XII	Pozostałe koszty operacyjne	442,1	377,1	200,4	176,7	65,0	191,1	17,2	459,3
XIII	Koszty działania banku	9 600,1	7 620,4	4 725,7	2 894,6	1 979,7	4 078,5	868,3	10 468,4
	- w tym koszty wynagrodzeń z narzutami	5 462,6	4 522,3	2 825,5	1 696,8	940,3	2 333,4	654,8	6 117,4
XIV	Amortyzacja śr. trwałych oraz wart. niematerialnych i prawnych	1 202,7	957,7	612,0	345,7	244,9	532,0	52,6	1 255,3
XV	Odpisy na rezerwy i aktualizacja wartości	5 546,4	4 831,4	2 625,2	2 206,2	715,0	2 462,9	109,0	5 655,4
XVI	Rozwiązanie rezerw i zmniejszenia dotyczące aktualizacji	3 095,9	2 707,6	1 441,7	1 265,9	388,2	1 505,3	89,8	3 185,7
XVII	Różnica wartości rezerw i aktualizacji (XV-XVI), w tym:	2 450,6	2 123,8	1 183,5	940,3	326,8	957,7	19,1	2 469,7
	- różnica wart. rezerw na należn., zobow. warunk. i inne, rez. Na ryzyko ogólne	2 318,7	2 013,3	1 160,7	852,6	305,4	873,7	19,1	2 337,8
	- różnica aktualizacji wartości majątku finansowego	131,9	110,5	22,8	87,7	21,4	84,0	0,0	131,9
XVIII	Wynik z działalności operacyjnej (X+XI-XII-XIII-XIV+/-XVII)	4 370,6	2 911,6	949,1	1 962,5	1 459,0	3 005,7	285,0	4 655,7
XIX	Wynik na operacjach nadzwyczajnych	-0,4	-0,7	0,9	-1,6	0,3	-0,8	0,1	-0,3
XX	Wynik finansowy brutto (XVIII+/-XIX)	4 370,3	2 911,0	950,0	1 960,9	1 459,3	3 005,0	285,1	4 655,4
XXI	Obowiązkowe obciążenia wyniku finansowego	2 721,8	2 185,7	1 333,4	852,3	536,1	1 167,3	108,6	2 830,5
XXII	Wynik finansowy netto	1 648,4	725,2	-383,3	1 108,6	923,2	1 837,7	176,5	1 824,9
	Przychody ogółem	61 783,2	45 414,8	27 231,8	18 183,0	16 368,5	28 472,4	2 632,4	64 415,7
	Koszty ogółem (całkowite)	57 413,0	42 503,8	26 281,8	16 222,0	14 909,2	25 467,4	2 347,3	59 760,3

1. Dane za 1998 r. po korektach wynikających z zaleceń audytorów.

Tabela 35

Sektor spółdzielczy na tle systemu bankowego (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Suma bilansowa		Suma funduszy podstawowych i uzupełniających ¹		Kredyty dla podmiotów niefinansowych netto		Depozyty osób prywatnych		Straty ogółem ³		Zysk brutto ⁴	
		w mln zł	w %	w mln zł	w %	w mln zł	w %	w mln zł	w %	w mln zł	w %	w mln zł	w %
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Banki regionalne i zrzeszające ogółem ²	23 300,9	6,39	1 519,1	4,91	8 491,3	5,61	8 442,1	5,38	595,6	19,71	477,6	7,70
2	Banki spółdzielcze ogółem	15 409,6	4,23	1 368,5	4,42	7 685,5	5,08	8 358,9	5,33	33,0	1,09	324,7	5,24
	w tym zrzeszone w:												
3	Gospodarczym Banku Wielkopolski SA	20 070,0	0,57	169,9	0,55	1 171,2	0,77	1 077,1	0,69	13,4	0,44	50,9	0,82
4	Gospodarczym Banku Południowo Zachodnim SA	2 859,9	0,78	238,3	0,77	1 316,6	0,87	1 502,1	0,96	3,2	0,11	72,1	1,16
5	Banku Unii Gospodarczej SA	1 842,4	0,51	153,0	0,49	968,1	0,64	1 040,1	0,66	3,8	0,13	32,1	0,52
6	Warmińsko Mazurskim Banku Regionalnym SA	1 089,3	0,30	109,0	0,35	613,4	0,41	661,6	0,42	0,0	0,00	19,4	0,31
7	Lubelskim Banku Regionalnym SA	1 168,5	0,32	101,8	0,33	591,6	0,39	709,5	0,45	1,0	0,03	18,8	0,30
8	Bałtyckim Banku Regionalnym SA	543,0	0,15	56,3	0,18	272,5	0,18	266,8	0,17	2,6	0,09	10,2	0,16
9	Pomorsko Kujawskim Banku Regionalnym SA	1 069,6	0,29	100,1	0,32	622,3	0,41	570,9	0,36	1,0	0,03	21,1	0,34
10	Dolnośląskim Banku Regionalnym SA	687,9	0,19	60,7	0,20	320,9	0,21	331,4	0,21	1,2	0,04	9,3	0,15
11	Małopolskim Banku Regionalnym SA	1 824,4	0,50	167,1	0,54	763,1	0,50	1 035,7	0,66	1,4	0,05	48,7	0,79
12	Rzeszowskim Banku Regionalnym SA	359,6	0,10	36,0	0,12	133,5	0,09	165,6	0,11	0,1	0,00	5,5	0,09
13	Mazowieckim Banku Regionalnym SA	1 753,7	0,48	155,8	0,50	793,0	0,52	952,6	0,61	5,2	0,17	34,8	0,56
14	Sektor spółdzielczy (1+2)	38 710,5	10,62	2 887,6	9,33	16 176,8	10,69	16 801,0	10,71	628,6	20,80	802,3	12,94
15	Krajowa Grupa Banków Spółdzielczych	32 276,9	8,86	2 384,4	7,70	13 234,6	8,75	14 132,9	9,01	621,7	20,57	682,8	11,01
16	System bankowy	364 431,5	100,00	30 957,4	100,00	151 304,8	100,00	156 938,5	100,00	3 022,0	100,00	6 200,5	100,00

¹ Bez pomniejszych.

² Banki wymienione z nazwy w wierszach od 3 do 13 oraz Bank Gospodarki Żywnościowej SA.

³ Strata bieżąca, strata z lat ubiegłych, strata w trakcie zatwierdzenia.

⁴ Zysk bieżący.

Tabela 36

Produkt krajowy brutto i aktywa netto systemu bankowego w Polsce

Rok	Produkt krajowy brutto			Aktywa netto systemu bankowego (stan na koniec roku)		
	w mln zł	dynamika ¹	w mln euro/ecu	w mln zł	w % PKB	dynamika ²
1	2	3	4	5	6	7
1995	306 318,3	107,0	97 725,7	149 342,2	48,8	112,0
1996	385 448,1	106,0	114 125,7	197 076,9	51,1	111,4
1997	469 372,1	106,8	126 669,0	247 668,9	52,8	111,0
1998	549 466,7	104,8	140 059,3	318 726,8	58,0	118,5
1999	611 576,2	104,1	144 683,3	364 431,5	59,6	104,1

Tabela 37

Podstawowe informacje o bankach w przeliczeniu na euro (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Wyszczególnienie	Banki komercyjne	w tym:		Banki spółdzielcze	System bankowy
			z przewagą kapitału			
			polskiego	zagranicznego		
w mln euro (1 EUR = 4,17 zł)						
1	2	3	4	5	6	7
1	Suma aktywów netto	83 698,3	42 427,3	41 271,0	3 695,3	87 393,6
2	Kredyty netto	34 441,1	15 989,9	18 451,2	1 843,0	36 284,1
3	Papiery wartościowe netto	20 467,7	11 524,0	8 943,7	296,4	20 764,1
4	Depozyty podmiotów niefinansowych	50 352,5	26 154,7	24 197,8	2 660,4	53 013,9
5	w tym: od osób prywatnych	35 630,6	19 455,9	16 174,7	2 004,5	37 635,1
6	Suma funduszy podstawowych i uzupełniających, w tym	7 095,6	3 367,6	3 728,0	328,2	7 423,8
7	- fundusze podstawowe	6 729,9	3 179,8	3 550,1	299,4	7 029,3
8	- w tym: kapitał akcyjny	1 749,7	740,1	1 009,6	71,0	1 820,7
9	Fundusze własne ³	5 901,0	2 433,3	3 467,8	289,9	6 190,9
10	Wynik finansowy brutto	1 277,7	752,1	525,6	77,7	1 355,4
11	Wynik finansowy netto	788,5	492,2	296,3	48,7	837,2

¹ Dynamika realna, rok poprzedni = 100.

² Dynamika realna, grudzień roku poprzedniego = 100.

³ Suma funduszy podstawowych i uzupełniających pomniejszona o niepokrytą stratę z lat ubiegłych, stratę w trakcie zatwierdzania oraz stratę bieżącą, zaangażowanie kapitałowe w instytucjach finansowych (bezpośrednie i pośrednie), brakującą kwotę niezbędnych rezerw celowych, wartość posiadanych akcji własnych, a od 2001 r. również o wartości niematerialne i prawne (zgodnie z ustalonym harmonogramem).

Lista banków¹ w Polsce (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Kod banku	Nazwa banku
I. Banki z przewagą kapitału polskiego		
1.1. Banki z przewagą kapitału państwowego ²		
- banki państwowe		
1	102	Powszechna Kasa Oszczędności Bank Państwowy
2	113	Bank Gospodarstwa Krajowego
- spółki akcyjne bezpośrednio kontrolowane przez Skarb Państwa ³		
3	203	Bank Gospodarki Żywnościowej SA
- spółki akcyjne pośrednio kontrolowane przez Skarb Państwa ⁴		
4	132	Bank Pocztowy SA
5	140	Bank Rozwoju Budownictwa Mieszkaniowego SA
6	146	Wschodni Bank Cukrownictwa SA
7	154	Bank Ochrony Środowiska SA
1.2. Banki z przewagą kapitału prywatnego		
8	103	Bank Handlowy w Warszawie SA
9	111	Powszechny Bank Kredytowy SA
10	114	BRE Bank SA (do marca 1999 r. Bank Rozwoju Eksportu SA)
11	115	BIG BANK SA
12	116	BIG Bank GDAŃSKI SA
13	130	Bank Współpracy Europejskiej SA
14	135	BWR REAL BANK SA
15	137	Bank Inicjatyw Społeczno – Ekonomicznych SA ⁵
16	142	Bank Rozwoju Cukrownictwa SA
17	147	Bank SPOŁEM SA
18	148	Bank Cukrownictwa CUKROBANK SA
19	153	Bank Staropolski SA ⁶
20	156	Górnośląski Bank Gospodarczy SA
21	162	Bank Wschodni SA
22	163	Bank CZĘSTOCHOWA SA
23	168	INVEST - BANK SA
24	169	CUPRUM - BANK SA
25	191	Bank Współpracy Regionalnej SA

¹ Bez NBP, banków spółdzielczych oraz banków w stanie upadłości i w likwidacji.

² Banki państwowe oraz banki w formie spółki akcyjnej, w których do Skarbu Państwa, bezpośrednio lub pośrednio, należy łącznie pakiet akcji uprawniający do wykonywania co najmniej 50%+1 głos na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

³ Banki w formie spółki akcyjnej, w których bezpośrednio do Skarbu Państwa (reprezentowanego przez Ministra Skarbu) należy łącznie pakiet akcji uprawniający do wykonywania co najmniej 50%+1 głos na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

⁴ Banki w formie spółki akcyjnej, w których do Skarbu Państwa (reprezentowanego przez Ministra Skarbu), państwowych osób prawnych, przedsiębiorstw państwowych lub w formie spółki akcyjnej należy łącznie pakiet akcji uprawniający do wykonywania co najmniej 50%+1 głos na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy.

⁵ Z dniem 22 listopada 1999 r. do Banku Inicjatyw Społeczno - Ekonomicznych SA został przyłączony Bank Energetyki SA.

⁶ Z dniem 13 stycznia 2000 r. KNB zawiesiła działalność banku, a 11 lutego sąd ogłosił jego upadłość.

Lp.	Kod banku	Nazwa banku
26	194	LUKAS Bank Świętokrzyski SA
27	197	Wielkopolski Bank Rolniczy SA
- banki regionalne i zrzeszające		
28	161	Gospodarczy Bank Wielkopolski SA
29	170	Bank Unii Gospodarczej SA
30	193	Gospodarczy Bank Południowo – Zachodni SA
31	201	Warmińsko - Mazurski Bank Regionalny SA
32	202	Lubelski Bank Regionalny SA
33	204	Pomorsko - Kujawski Bank Regionalny SA
34	205	Małopolski Bank Regionalny SA
35	206	Mazowiecki Bank Regionalny SA
36	208	Bałtycki Bank Regionalny SA
37	210	Dolnośląski Bank Regionalny SA
38	211	Rzeszowski Bank Regionalny SA

II. Banki z przewagą kapitału zagranicznego⁷

2.1. Oddziały banków zagranicznych

1	180	ING Bank N.V. Oddział w Warszawie
2	181	American Express (Poland) Ltd ⁸
3	184	SOCIETE GENERALE Oddział w Warszawie

2.2. Spółki akcyjne ze 100% udziałem inwestorów zagranicznych

4	167	ABN AMRO BANK (Polska) SA
5	171	GE Capital Bank SA
6	175	Raiffeisen – Centrobank SA (w przyszłości Raiffeisen Bank Polska SA)
7	178	Bank Austria Creditanstalt Poland SA
8	179	Credit Lyonnais Bank Polska SA
9	182	CITIBANK (Poland) SA
10	185	GE Bank Mieszkaniowy SA (do lipca 1999 r. Polsko – Amerykański Bank Hipoteczny SA)
11	186	BNP – Dresdner Bank (Polska) SA
12	187	Westdeutsche Landesbank (Polska) SA
13	188	Deutsche Bank Polska SA
14	200	Rabobank Polska SA
15	207	Ford Bank Polska SA
16	209	Bankgesellschaft Berlin (Polska) SA (do września 1999 r. Berliner Bank (Polska) SA)
17	212	Bank of America (Polska) SA
18	213	VOLKSWAGEN BANK POLSKA SA
19	214	Fiat Bank Polska S.A.

⁷ Banki w formie spółek akcyjnych, w których do zagranicznych osób (prawnych lub fizycznych) należy bezpośrednio lub pośrednio pakiet akcji uprawniający do wykonywania łącznie co najmniej 50%+1 głos na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy oraz oddziały banków zagranicznych.

⁸ Z dniem 1 stycznia 2000 r. Centrala American Express postawiła Oddział w stan likwidacji.

Lp.	Kod banku	Nazwa banku
2.3. Spółki akcyjne z większościowym udziałem inwestorów zagranicznych		
20	105	Bank Śląski SA
21	106	Bank Przemysłowo – Handlowy SA ⁹
22	109	Wielkopolski Bank Kredytowy SA
23	112	Bank Zachodni SA
24	124	Bank Polska Kasa Opieki SA (do lipca 1999 r. Bank Polska Kasa Opieki SA - Grupa Pekao SA)
25	141	Bank Własności Pracowniczej - Unibank SA (do października 1999 r. Bank Własności Pracowniczej SA)
26	144	Bank Komunalny SA
27	150	Kredyt Bank SA (do lipca 1999 r. Kredyt Bank PBI SA)
28	152	Bank Przemysłowy SA
29	155	LG Petro Bank SA
30	158	BWR Bank Secesyjny SA ¹⁰ (od stycznia 2000 r. DaimlerChrysler Services (debis) Bank Polska SA)
31	160	Pierwszy Polsko - Amerykański Bank SA
32	174	Bank Amerykański w Polsce SA “AmerBank”
33	183	Polsko – Kanadyjski Bank Św. Stanisława SA
34	195	OPEL BANK SA
35	196	AIG Bank Polska SA
36	215	RHEINHYP-BRE Bank Hipoteczny SA
2.4. Spółki akcyjne pośrednio kontrolowane przez inwestorów zagranicznych		
37	128	PROSPER-BANK SA ¹¹
38	139	Gliwicki Bank Handlowy SA ¹²
39	189	HYPO – BANK POLSKA SA ¹³ (od stycznia 2000 r. HypoVereinsbank Bank Hipoteczny SA)

⁹ Bayerische Hypo- und Vereinsbank AG wniósł 100% akcji banków HYPO-BANK POLSKA SA i HypoVereinsbank Polska SA do Banku Przemysłowo – Handlowego SA, a następnie (z dniem 10 listopada 1999 r.) połączył HypoVereinsbank Polska SA z Bankiem Przemysłowo – Handlowym SA.

¹⁰ W marcu 1999 r. placówki banku zostały włączone w strukturę organizacyjną Banku Współpracy Regionalnej SA, a następnie 31 maja posiadany przez BWR SA pakiet akcji (94,76%) BWR Banku Secesyjnego SA został sprzedany inwestorowi zagranicznemu (DaimlerChrysler Services (debis) AG), który zobowiązał się w drodze dodatkowej emisji podwyższyć kapitał banku.

¹¹ Bank kontrolowany przez kapitał zagraniczny za pośrednictwem Kredyt Banku SA.

¹² Bank kontrolowany przez kapitał irlandzki za pośrednictwem Wielkopolskiego Banku Kredytowego SA.

¹³ Od października 1999 r. bank kontrolowany przez kapitał niemiecki za pośrednictwem Banku Przemysłowo – Handlowego SA, do którego obecnie należy 100% akcji banku.

Lista banków giełdowych¹ (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Kod banku	Nazwa banku
1	103	Bank Handlowy w Warszawie SA
2	105	Bank Śląski SA
3	106	Bank Przemysłowo-Handlowy SA
4	109	Wielkopolski Bank Kredytowy SA
5	111	Powszechny Bank Kredytowy SA
6	114	BRE Bank SA
7	116	BIG Bank GDAŃSKI SA
8	124	Bank Polska Kasa Opieki SA
9	144	Bank Komunalny SA
10	150	Kredyt Bank SA
11	154	Bank Ochrony Środowiska SA
12	155	LG Petro Bank SA
13	160	Pierwszy Polsko-Amerykański Bank SA
14	163	Bank CZĘSTOCHOWA SA
15	174	Bank Amerykański w Polsce SA "AmerBank"
16	191	Bank Współpracy Regionalnej SA

Lista banków z mniejszościowym udziałem kapitału zagranicznego² (stan na 31.12.1999 r.)

Lp.	Kod banku	Nazwa banku
1	103	Bank Handlowy w Warszawie SA
2	111	Powszechny Bank Kredytowy SA
3	114	BRE Bank SA
4	116	BIG Bank GDAŃSKI SA
5	137	Bank Inicjatyw Społeczno - Ekonomicznych SA
6	163	Bank CZĘSTOCHOWA SA
7	191	Bank Współpracy Regionalnej SA
8	197	Wielkopolski Bank Rolniczy SA

¹ Banki, których akcje zostały przez Komisję Papierów Wartościowych i Giełd dopuszczone do publicznego obrotu.

² W czterech pierwszych bankach udział kapitału zagranicznego jest bliski 50%. Wyjaśnijmy, że w sprawozdaniach banki wykazują jedynie akcjonariuszy posiadających nie mniej niż 5% głosów na walnym zgromadzeniu akcjonariuszy, a pozostałych ujmują łącznie w jednej pozycji „pozostali akcjonariusze”. Dodać należy, że banki giełdowe, których akcje są przedmiotem obrotu na GPW na ogół nie posiadają informacji o akcjonariuszach posiadających mniej niż 5% głosów na WZA.

Wybrane akty prawne dotyczące systemu bankowego¹
(stan prawny na dzień 31.12. 1999 r.)

I. Ustawy

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 27 czerwca 1934 r. Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 502, z 1946 r. Nr 57, poz. 321, z 1950 r. Nr 34, poz. 312, z 1964 r. Nr 16, poz. 94, z 1988 r. Nr 41, poz. 326, z 1990 r. Nr 17, poz. 98, Nr 51, poz. 298, z 1991 r. Nr 35, poz. 155, Nr 94, poz. 418, Nr 111, poz. 480, z 1994 r. Nr 121, poz. 591, z 1995 r. Nr 96, poz. 478, z 1996 r. Nr 6, poz. 43 oraz z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754 i Nr 121, poz. 769 i 770, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178).
Uwaga: Zmiany Kodeksu handlowego związane z wejściem w życie ustawy z dnia 19 listopada 1999 r. - Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178), nabiorą mocy prawnej z dniem 1 stycznia 2001 r. W ustawie - Prawo działalności gospodarczej nowelizacji poddane zostało również rozporządzenie Prezydenta RP z dnia 27 czerwca 1934 r. - Przepisy wprowadzające Kodeks handlowy (Dz. U. Nr 57, poz. 503, z 1945 r. Nr 40, poz. 224, 1946 r. Nr 31, poz. 197 i Nr 60, poz. 329, z 1947 r. Nr 5, poz. 20, z 1961 r. Nr 58, poz. 319, z 1964 r. Nr 16, poz. 94 oraz z 1997 r. Nr 121, poz. 769).
2. Ustawa z dnia 16 września 1982 r. Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 1995 r. Nr 54, poz. 288, Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 5, poz. 32, Nr 24, poz. 110 i Nr 43, poz. 189, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 111, poz. 723 i Nr 121, poz. 770, z 1999 r. Nr 40, poz. 399, zm. wynikająca z Nr 60, poz. 636, Nr 77, poz. 874, Nr 99, poz. 1151).
3. Ustawa z dnia 15 lutego 1992 roku o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 1993 r. Nr 106, poz. 482, Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 1, poz. 2, Nr 43, poz. 163, Nr 80, poz. 368, Nr 87, poz. 406, Nr 90, poz. 419, Nr 113, poz. 547, Nr 123, poz. 602, Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 5, poz. 25, Nr 86, poz. 433, Nr 96, poz. 478, Nr 133, poz. 654, Nr 142, poz. 704, z 1996 r. Nr 25, poz. 113, Nr 34, poz. 146, Nr 90, poz. 405, Nr 137, poz. 639 i Nr 147, poz. 686, z 1997 r. Nr 9, poz. 44, Nr 28, poz. 153, Nr 79, poz. 484, Nr 96, poz. 592, Nr 107, poz. 685, Nr 118, poz. 754, Nr 121, poz. 770, Nr 123, poz. 776 i 777, Nr 137, poz. 926, Nr 139, poz. 933 i 934, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 60, poz. 383, Nr 108, poz. 685, Nr 117, poz. 756, Nr 137, poz. 887, Nr 144, poz. 931, Nr 162, poz. 1112 i poz. 1121, z 1999 r. Nr 49, poz. 484, Nr 62, poz. 689, Nr 95, poz. 1101).
4. Ustawa z dnia 3 lutego 1993 r. o restrukturyzacji finansowej przedsiębiorstw i banków oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 18, poz. 82, z 1996 r. zm. wyn. z Nr 52, poz. 235, Nr 106, poz. 496, Nr 118, poz. 561 oraz z 1997 r. Nr 98, poz. 603 i Nr 141, poz. 943).
5. Ustawa z dnia 24 czerwca 1994 r. o restrukturyzacji banków spółdzielczych i Banku Gospodarki Żywnościowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 80, poz. 369, z 1995 r. Nr 142, poz. 704, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 oraz z 1997 r. Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 939).

¹ Opracował Wydział Interpretacji Prawnych.

6. Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. Nr 121, poz. 591, z 1997 r. Nr 32, poz. 183, Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 118, poz. 754, Nr 139, poz. 933, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 945, z 1998 r. Nr 60, poz. 382, Nr 106, poz. 668, Nr 107, poz. 669, Nr 155, poz. 1014, z 1999 r. Nr 9, poz. 75, Nr 83, poz. 931).
7. Ustawa z dnia 13 października 1994 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie (Dz. U. Nr 121, poz. 592 i z 1996 r. Nr 102, poz. 475).
8. Ustawa z dnia 14 grudnia 1994 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym (Dz. U. z 1995 r. Nr 4, poz. 18 i Nr 133, poz. 654, z 1997 r. Nr 24, poz. 119, Nr 79, poz. 484, Nr 85, poz. 538, Nr 88, poz. 554 i Nr 140, poz. 940, z 1998 r. Nr 108, poz. 685 i Nr 162, poz. 1121, z 1999 r. Nr 40, poz. 399).
9. Ustawa z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 133, poz. 654, z 1996 r. Nr 106, poz. 496 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 80, poz. 507, Nr 103, poz. 651, Nr 115, poz. 741, Nr 140, poz. 939 i Nr 141, poz. 943, z 1998 r. Nr 162, poz. 1121, z 1999 r. Nr 108, poz. 1226).
10. Ustawa z dnia 30 listopada 1995 r. o pomocy państwa w spłacie niektórych kredytów mieszkaniowych, refundacji bankom wypłaconych premii gwarancyjnych oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1996 r. Nr 5, poz. 32 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 80, poz. 103 i Nr 103, poz. 652).
11. Ustawa z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo - kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178).
Uwaga: Zmiany ustawy o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-budowlanych, o których mowa w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od ogłoszenia 17 grudnia 1999 r. ustawy – Prawo działalności gospodarczej.
12. Ustawa z dnia 14 czerwca 1996 r. o łączeniu i grupowaniu niektórych banków w formie spółki akcyjnej (Dz. U. Nr 90, poz. 406 i Nr 156, poz. 775, z 1997 r. Nr 121, poz. 770 i Nr 140, poz. 939).
13. Ustawa z dnia 6 grudnia 1996 r. o zastawie rejestrowym i rejestrze zastawów (Dz. U. Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 121, poz. 769, z 1998 r. Nr 106, poz. 668).
14. Ustawa z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. Nr 79, poz. 484 i Nr 80, poz. 511).
15. Ustawa z dnia 5 czerwca 1997 r. o kasach oszczędnościowo-budowlanych i wspieraniu przez państwo oszczędzania na cele mieszkaniowe (Dz. U. Nr 85, poz. 538).
16. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, sprost. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931).
17. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa (Dz. U. Nr 137, poz. 926 i Nr 160, poz. 1083, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, M.P. Nr 28, poz. 394 - wysokość kwot wymienionych w art. 41 § 1 pkt 2 oraz w art. 112 § 2 ustawy - Ordynacja podatkowa, z 1999 r. M.P. Nr 28, poz. 434 - wysokość kwot wymienionych w art. 41 § 1 pkt 2 oraz w art. 112 § 2 ustawy - Ordynacja podatkowa).
18. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o Narodowym Banku Polskim (Dz. U. Nr 140, poz. 938 oraz z 1998 r. Nr 160, poz. 1063).
19. Ustawa z dnia 21 sierpnia 1997 r. - Prawo o publicznym obrocie papierami wartościowymi (Dz. U. Nr 118, poz. 754, Nr 88, poz. 554 i Nr 141, poz. 945 oraz z 1998 r. Nr 107, poz. 669).

20. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz. U. Nr 140, poz. 939, z 1998r. Nr 160, poz. 1063 i Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 11, poz. 95, Nr 40, poz. 399).
21. Ustawa o listach zastawnych i bankach hipotecznych z 29 sierpnia 1997 r. (Dz. U. Nr 140, poz. 940 oraz z 1998 r. Nr 107, poz. 669).
22. Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. - Prawo dewizowe (Dz. U. Nr 160, poz. 1063, z 1999 r. Nr 83, poz. 931).

II. Akty wykonawcze

1. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 maja 1996 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania premii gwarancyjnej, a także jej zwrotu oraz trybu rozliczeń bankami z tytułu refundacji wypłaconych premii (Dz. U. Nr 57, poz. 259 i z 1997 r. Nr 144, poz. 963).
2. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 11 czerwca 1996 r. w sprawie ogólnych warunków umów o kredyt kontraktowy (Dz. U. Nr 68, poz. 330).
3. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 5 sierpnia 1997 r. w sprawie szczególnych warunków i trybu udzielania przez Skarb Państwa poręczeń i gwarancji oraz opłat z tytułu udzielonego poręczenia lub gwarancji (Dz. U. Nr 99, poz. 606, z 1999 r. Nr 92, poz. 1046).
4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 2 września 1997 r. w sprawie warunków i trybu sprzedaży wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji, zmiany wierzytelności na akcje (udziały), rozłożenia ich spłaty na raty oraz umorzenia wierzytelności w całości lub części (Dz. U. Nr 106, poz. 683).
5. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 grudnia 1999 r. w sprawie określenia szczegółowych warunków, jakim powinno odpowiadać zgłoszenie zamiaru łączenia przedsiębiorców, oraz określenia organów podmiotów zobowiązanych do dokonania tego zgłoszenia (Dz. U. Nr 99, poz. 1161).
6. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 21 grudnia 1999 r. w sprawie określenia szczegółowych zasad, trybu i warunków pożyczania papierów wartościowych z udziałem domów maklerskich, banków prowadzących działalność maklerską oraz banków prowadzących rachunki papierów wartościowych (Dz. U. Nr 110, poz. 1269).
7. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie określenia zakresu, trybu, formy oraz terminów dostarczania informacji dotyczących działalności i sytuacji finansowej domów maklerskich oraz banków prowadzących działalność maklerską i banków prowadzących rachunki papierów wartościowych (Dz.U. z 1998 r. Nr 163, poz. 1158, z 1999 r. Nr 99, poz. 1270).
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie określenia minimalnej wysokości środków własnych przeznaczonych na prowadzenie przez bank działalności maklerskiej oraz rachunku papierów wartościowych (Dz. U. z 1998 r. Nr 163, poz. 1157, z 1999 r. Nr 99, poz. 1273).
9. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 7 września 1998 r. w sprawie zasad i trybu umarzania dowodów zawarcia umowy rachunku oszczędnościowego (Dz. U. Nr 121, poz. 795).

10. Uchwała nr 10/98 Zarządu NBP z dnia 5 czerwca 1998 r. w sprawie zasad i trybu naliczania i utrzymywania rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP Nr 10, poz.23, z 1999 r. Nr 20, poz. 33).
11. Uchwała nr 13/1999 Zarządu NBP z dnia 29 marca 1999 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do sporządzania bilansu płatniczego oraz bilansów należności i zobowiązań zagranicznych państwa (Dz. Urz. NBP Nr 8, poz. 12).
12. Uchwała nr 15/1999 Zarządu NBP z dnia 23 kwietnia 1999 r. w sprawie trybu i szczegółowych zasad przekazywania przez banki Narodowemu Bankowi Polskiemu danych niezbędnych do ustalania polityki pieniężnej i okresowych ocen sytuacji pieniężnej państwa oraz oceny sytuacji finansowej banków i ryzyka sektora bankowego (Dz. Urz. Nr 10, poz. 15).
13. Zarządzenie Prezesa NBP z dnia 29 maja 1998 r. w sprawie form i trybu przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem banków (M.P. Nr 21, poz. 320).
14. Zarządzenie nr 8/98 Prezesa NBP z dnia 15 czerwca 1998 r. w sprawie sposobów i trybu przeliczania, sortowania, pakowania i oznaczania opakowań banknotów i monet oraz wykonywania czynności związanych z zaopatrywaniem banków w te znaki (Dz. Urz. NBP Nr 12, poz. 24, z 1999 r. Nr 11, poz.18).
15. Uchwała nr 1/98 Komisji Nadzoru Bankowego (KNB) z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczególnych zasad rachunkowości banków i sporządzania informacji dodatkowej (Dz. Urz. NBP Nr 14, poz. 27).
16. Uchwała nr 2/98 KNB z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczególnych zasad sporządzania przez banki skonsolidowanych sprawozdań finansowych (Dz. Urz. NBP Nr 14, poz. 28).
17. Zarządzenie nr 1/98 KNB z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad finansowego wyodrębniania kas mieszkaniowych w bankach oraz rozliczeń między bankiem, który zaprzestał prowadzenia kasy mieszkaniowej a bankiem przejmującym tę działalność (Dz. Urz. NBP Nr 14, poz. 29).
18. Zarządzenie nr 2/98 KNB z dnia 3 czerwca 1998 r. w sprawie obowiązkowego zakresu informacji dotyczących stanu oszczędności zgromadzonych na rachunkach oszczędnościowo-kredytowych, wysokości udzielonych kredytów kontraktowych i terminowości ich spłat oraz przychodów i kosztów banków z tytułu prowadzenia kas mieszkaniowych (Dz. Urz. NBP Nr 14, poz. 30).
19. Uchwała nr 4/98 KNB z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie trybu postępowania banków w przypadku prania pieniędzy oraz ustalenia wysokości kwoty i warunków prowadzenia rejestru wpłat gotówkowych powyżej określonej kwoty oraz danych o osobach dokonujących wpłaty i na rzecz których wpłata została dokonana, (Dz. Urz. NBP Nr 18, poz. 40).
20. Zarządzenie nr 4/98 KNB z dnia 30 czerwca 1998 r. w sprawie szczegółowych warunków udzielania przez banki gwarancji bankowych (Dz. Urz. NBP Nr 18, poz. 39).
21. Uchwała nr 7/98 KNB z dnia 5 sierpnia 1998 r. w sprawie sposobu wykorzystania rezerwy, którą bank hipoteczny może utworzyć w celu zabezpieczenia listów zastawnych (Dz. Urz. NBP Nr 19, poz. 42).
22. Uchwała nr 8/98 KNB z dnia 5 sierpnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania wysokości funduszy własnych banków należących do bankowej grupy kapitałowej lub grupy bankowej dla potrzeb stosowania norm i granic określonych ustawą - Prawo

- bankowe, innych pozycji bilansu banku zaliczanych do funduszy uzupełniających banku oraz warunków i trybu ich zaliczenia, a także pozycji bilansu banku podlegających potrąceniu przy wyliczaniu jego funduszy własnych (Dz. Urz. NBP Nr 19, poz. 43).
23. Uchwała nr 9/98 KNB z dnia 5 sierpnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad wyposażenia banków spółdzielczych w kapitał założycielski (Dz. Urz. NBP Nr 19, poz. 44).
 24. Uchwała nr 10/98 KNB z dnia 5 sierpnia 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad wnoszenia kapitału założycielskiego banku w formie spółki akcyjnej i banków państwowych (Dz. Urz. NBP Nr 19, poz. 45).
 25. Uchwała nr 11/98 KNB z dnia 14 października 1998 r. w sprawie ustalenia norm dopuszczalnego ryzyka walutowego w działalności banków (Dz. Urz. NBP Nr 24, poz. 54).
 26. Uchwała nr 12/98 KNB z dnia 2 grudnia 1998 r. w sprawie trybu i warunków zaliczenia do funduszy uzupełniających banków spółdzielczych określonej części dodatkowej kwoty odpowiedzialności członków (Dz. Urz. NBP Nr 26, poz. 60).
 27. Zarządzenie nr 5/98 KNB z dnia 2 grudnia 1998 r. w sprawie sposobu wyliczenia współczynnika wypłacalności banku oraz procentowych wag ryzyka przypisanych poszczególnym kategoriom aktywów i zobowiązań pozabilansowych (Dz. Urz. NBP Nr 26, poz. 61).
 28. Uchwała nr 13/98 KNB z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP z 1998 r. Nr 29, poz. 65; z 1999 r. Nr 7, poz. 11 i Nr 23, poz. 39).
 29. Uchwała nr 1/1999 KNB z dnia 6 stycznia 1999 r. w sprawie trybu wykonywania nadzoru (Dz. Urz. NBP Nr 2, poz. 3, Nr 14, poz. 22, Nr 25, poz. 42).
 30. Uchwała nr 1/1999 RPP z dnia 20 stycznia 1999 r. w sprawie stopy redyskontowej weksli i oprocentowania kredytów refinansowych (Dz. Urz. NBP Nr 3, poz. 4).
 31. Uchwała nr 2/1999 KNB z dnia 3 lutego 1999 r. w sprawie określenia wzoru rejestru zabezpieczenia listów zastawnych (Dz. Urz. NBP Nr 6, poz. 10).
 32. Uchwała nr 36/28/PPK/1999 Zarządu NBP z dnia 25 czerwca 1999 r. w sprawie emisji przez Narodowy Bank Polski obligacji przeznaczonych dla banków w związku z obniżeniem stóp rezerwy obowiązkowej (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 23).
 33. Uchwała nr 12/1999 Rady Polityki Pieniężnej z dnia 21 lipca 1999 r. w sprawie stopy rezerwy obowiązkowej banków (Dz. Urz. NBP Nr 15, poz. 24).
 34. Uchwała nr 31/99 Rady Bankowego Funduszu Gwarancyjnego (BFG) z dnia 15 listopada 1999 r. w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej na 2000 r. określającej wysokość funduszy ochrony środków gwarantowanych tworzonych przez podmioty objęte obowiązkowym systemem gwarantowania (Biuletyn Bankowego Funduszu Gwarancyjnego 4/1999).
 35. Uchwała nr 32/99 Rady BFG z dnia 15 listopada 1999 r. w sprawie ustalenia wysokości stawki procentowej obowiązkowej opłaty rocznej na 2000 r. wnoszonej na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego przez podmioty objęte obowiązkowym systemem gwarantowania oraz terminu jej wniesienia (Biuletyn Bankowego Funduszu Gwarancyjnego 4/1999).
 36. Uchwała nr 17/1999 RPP z dnia 17 listopada 1999 r. w sprawie stopy redyskontowej weksli i oprocentowania kredytów refinansowych (Dz. Urz. NBP Nr 21, poz. 35).

37. Uchwała nr 18/1999 RPP z dnia 17 listopada 1999 r. w sprawie zasad prowadzenia operacji otwartego rynku (Dz. Urz. NBP Nr 21, poz. 36).
38. Uchwała nr 8/1999 KNB z dnia 22 grudnia 1999 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP Nr 26, poz. 43).

Uwaga: Uchwała wchodzi w życie z dniem 30 marca 2000 r. Z chwilą jej wejścia w życie utraci moc uchwała nr 13/98 KNB z dnia 22 grudnia 1998 r. w sprawie zasad tworzenia rezerw na ryzyko związane z działalnością banków (Dz. Urz. NBP Nr 29, z 1999 r. Nr 7, poz. 11 i Nr 23, poz.39).

III. Inne akty prawne dotyczące również systemu bankowego

1. Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934 r. Prawo upadłościowe (tekst jednolity - Dz. U. z 1991 r. Nr 118, poz. 512, z 1994 r. Nr 1, poz. 1, z 1995 r. Nr 85, poz. 426, z 1996 r. Nr 6, poz. 43, Nr 43, poz. 189 i Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 28, poz. 153, Nr 54, poz. 349, Nr 121, poz. 770, Nr 117, poz. 751, Nr 140, poz. 940 oraz z 1998 r. Nr 117, poz. 756).
2. Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo wekslowe (Dz. U. Nr 37, poz. 282).
3. Ustawa z dnia 28 kwietnia 1936 r. Prawo czekowe (Dz. U. Nr 37, poz. 283, z 1997 r. Nr 88, poz. 554).
4. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147 i Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99, z 1989 r. Nr 3, poz. 11 i Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321 i Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464 i Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388 i Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417 i Nr 141, poz. 692, z 1996 r. Nr 114, poz. 542 i Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703; z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751 i Nr 157, poz. 1040, z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532).
5. Ustawa z dnia 23 grudnia 1988 r. o działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 41, poz. 324, z 1990 r. Nr 26, poz. 149, Nr 34, poz. 198 i Nr 86, poz. 504, z 1991 r. Nr 31, poz. 128, Nr 41, poz. 179, Nr 73, poz. 321, Nr 105, poz. 452, Nr 106, poz. 457, Nr 107, poz. 460, z 1993 r. Nr 28, poz. 127, Nr 47, poz. 212 i Nr 134, poz. 646, z 1994 r. Nr 27, poz. 96 i Nr 127, poz. 627, z 1995 r. Nr 60, poz. 310, Nr 85, poz. 426, Nr 90, poz. 446, Nr 141, poz. 700 i Nr 147, poz. 713, z 1996 r. Nr 41, poz. 177 i Nr 45, poz. 199, z 1997 r. Nr 9, poz. 44, Nr 23, poz. 117, Nr 43, poz. 272, Nr 54, poz. 348, Nr 60, poz. 369, Nr 75, poz. 471, Nr 88, poz. 554, Nr 96, poz. 591, Nr 106, poz. 677, Nr 113, poz. 733, Nr 121, poz. 770, Nr 124, poz. 783, Nr 133 poz. 884 i Nr 157, poz. 1026, z 1999 r. Nr 40, poz. 401, Nr 41, poz. 412, Nr 108, poz. 1227).
6. Ustawa z dnia 24 lutego 1990 r. o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym i ochronie interesów konsumentów (tekst jednolity - Dz. U. z 1999 r. Nr 52, poz. 547).
7. Ustawa z dnia 28 lipca 1990 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 1996 r. Nr 11, poz. 62, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 88, poz. 554, Nr 107, poz. 685, Nr 121, poz. 770, Nr 139, poz. 934, z 1998 r. Nr 155, poz. 1015, z 1999 r. Nr 49, poz. 483, z 1999 r. Nr 101, poz. 1178). *Uwaga: Zmiany ustawy o działalności ubezpieczeniowej wprowadzone*

ustawą – Prawo działalności gospodarczej nabiorą mocy prawnej z dniem 1 stycznia 2001 r.

8. Ustawa z dnia 14 czerwca 1991 r. o spółkach z udziałem zagranicznym (tekst jednolity Dz. U. z 1997 r. Nr 26, poz.143, z 1998 r. Nr 160, poz.1063, z 1999 r. Nr 49, poz. 484).

Uwaga: Ustawa o spółkach z udziałem zagranicznym utraci moc prawną z dniem 1 stycznia 2001 r. tj. z dniem wejścia w życie ustawy – Prawo działalności gospodarczej.

9. Ustawa z dnia 16 kwietnia 1993 r. o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji (Dz. U. Nr 47, poz. 211, z 1996 r. Nr 106, poz. 496, z 1997 r. Nr 88, poz. 554, z 1998 r. Nr 106, poz. 668).
10. Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 r. o obligacjach (Dz. U. Nr 83, poz. 420, sprost. Nr 118, poz. 574, z 1997 r. Nr 88, poz. 554 i Nr 118, poz. 754 oraz z 1998 r. Nr 106. poz. 668).
11. Ustawa z dnia 19 listopada 1999 r. – Prawo działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 101, poz. 1178).

Uwaga: Ustawa – Prawo działalności gospodarczej wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2001 r., z wyjątkiem przepisów art. 4 pkt. 3 i 4, rozdziału 5 i 6 oraz art. 89, art. 90 i 98 ust. 1 i 2, które wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, oraz art. 13 w zakresie dotyczącym możliwości realizacji określonych obowiązków za pośrednictwem rachunku w spółdzielczej kasie oszczędnościowo-kredytowej, art. 79 oraz art. 88 ust. 2 i 3, które wchodzi w życie po upływie 3 miesięcy od dnia ogłoszenia (dnia 17 grudnia 1999 r.).

IV. Rekomendacje

1. Rekomendacje dla banków dotyczące systemu monitorowania płynności finansowej (pismo przewodnie z dnia 5.01.1996 r. sygn. NB/ZPN/643/96).
2. Nadzorcze rekomendacje ostrożnościowe z dnia 3 marca 1997 r. (pismo przewodnie z dnia 3.03.1997 r. sygn. NB/ZPN/218/97).
 - a) Rekomendacja A dotycząca zarządzania ryzykami towarzyszącymi transakcjom pochodnym zawierany przez banki,
 - b) Rekomendacja B w zakresie ograniczenia ryzyka inwestycji kapitałowych banków,
 - c) Rekomendacja C dotycząca zarządzania ryzykami związanymi z dużymi koncentracjami.
3. Rekomendacja D z dnia 20 października 1997 r. dotycząca zarządzania ryzykami towarzyszącymi systemom informatycznym i telekomunikacyjnym używanym przez banki (pismo przewodnie z dnia 20.10.1997 r. NB/ZPN/790/97).
4. Rekomendacja E z dnia 19 grudnia 1997 r. dotycząca przygotowania systemów informatycznych do pracy w roku 2000 (pismo przewodnie z dnia 19.12.1997 r. sygn. NB/ZPN/1032/97).
5. Rekomendacja F z dnia 12 listopada 1998 r. dotycząca podstawowych kryteriów stosowanych przez Komisję Nadzoru Bankowego przy ocenie regulaminów wyceny nieruchomości wydawanych przez banki hipoteczne (pismo przewodnie z dnia 13.11.1998 r. sygn. NB/BASB/IV/139/98).

6. Rekomendacja G z dnia 23 czerwca 1999 r. dotycząca zarządzania ryzykiem stopy procentowej w bankach (pismo przewodnie z dnia 29.06.1999 r. sygn. NB/BI/I/68/99).
7. Rekomendacja H z dnia 1 grudnia 1999 r. dotycząca kontroli wewnętrznej w banku (pismo przewodnie z dnia 8.12.1999 r. sygn. NB/BPN/II/1341/99).
8. Rekomendacja I z dnia 1 grudnia 1999 r. dotycząca zarządzania ryzykiem walutowym w bankach oraz zasad dokonywania przez banki operacji obciążonych ryzykiem walutowym (pismo przewodnie z dnia 8.12.1999 r. sygn. NB/BPN/II/1347/99).